

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВ

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ:

методичні рекомендації для практичних занять і самостійної роботи
здобувачів вищої освіти ступеня «магістр»
спеціальності 073 - «Менеджмент»
281 - «Публічне управління та адміністрування»
денної форми навчання

МИКОЛАЇВ

2019

УДК 336.711.65:339.137

Д36

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від 28.03.2019р. протокол № 7.

Укладачі:

І.Г. Крилова – канд.екон.наук, доцент кафедри підприємств.

О.А. Христенко – канд.екон.наук, доцент кафедри економіки підприємств.

Ю. В. Іванківська – завідувач юридичного сектору Миколаївського обласного територіального відділення АМК України.

Рецензенти:

А.В. Ключник – д-р екон.наук, професор кафедри публічного управління та адміністрування економіки МНАУ.

В.Г. Харченко – Голова Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2019

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема 1. Конкуренція як економічна категорія	5
Тема 2. Нормативно-правові засади захисту економічної конкуренції	20
Тема 3. Конкурентна поведінка учасників господарської діяльності	27
Тема 4. Поняття і сутність державного контролю за узгодованими діями суб'єктів господарювання	31
Тема 5. Державний контроль за монопольним ціноутворенням	47
Тема 6. Регулювання діяльності суб'єктів природних монополій	55
Тема 7. Антимонопольний комітет України	58
Тема 8. Міжнародна мережа з питань конкуренції	59
Тема 9. Організація з економічного співробітництва і розвитку	59
Тема 10. Державний контроль у сфері економічної конкуренції в країнах ЄС	60
Індивідуальна наукова робота	60
Література	68

Вступ

Важливою складовою державної економічної політики є політика у сфері захисту економічної конкуренції. Адже держава виконує лише компенсаційну функцію, заповнюючи прогалини економічної конкуренції та здійснює регулюючу діяльність з підтримки в певних межах свободи підприємництва і конкуренції як основи функціонування ринкової економіки. Складовою державного контролю та одним із найважливіших чинників сприяння свободі конкуренції на товарних ринках є контроль за узгодженими діями суб'єктів господарювання, який полягає в запобіганні, недопущенні й усуненні порушень окремими учасниками ринку оптимальних умов конкуренції внаслідок укладання таємних домовленостей про ціни, квоти, розподіл ринків і територій. Такими антиконкурентними діями створюються умови для формування колективної монопольної поведінки на ринку, яка дозволяє виробникам при значно менших зусиллях отримувати свої прибутки, нехтуючи при цьому інтересами конкурентів або споживачів.

Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі державного контролю в сфері економічної конкуренції, відповідних компетенцій на основі засвоєння основних теоретичних положень та опанування необхідними практичними навичками, що дозволяють ефективно здійснювати політику державного контролю. Завданням вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів з питань: загальної характеристики державної політики у сфері захисту економічної конкуренції; функції органів державної влади, що беруть участь у реалізації конкурентної політики; діяльності антимонопольного комітету України. Результатом вивчення дисципліни є набуття студентами таких компетенцій: з'ясування властивостей економічної конкуренції як об'єкта державного впливу; визначення правових засад економічної конкуренції як об'єкта державного регулювання; формування системи організаційного та інформаційного забезпечення державного контролю у сфері економічної конкуренції.

ТЕМА №1

КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Завдання 1. До кожного визначення підберить необхідний термін.

Види конкуренції

Визначення	Термін
Має місце на ринку з множиною продавців і покупців спорідненого, взаємозамінного товару. На такому ринку жоден із продавців і покупців не в змозі зробити вирішальний вплив на ціну та масштаби продажів	
Конкурентна боротьба між монополіями- економічними союзами товаровиробників у певній галузі економіки, з метою усунення конкуренції інших, щоб контролювати ринок збуту, й отримання монополю високого прибутку	
На ринку діє не один монополіст-продавець однорідних товарів, а декілька (три, чотири) великих продавців. За цих умов кожен з них розробляє і здійснює власну ринкову і маркетингову стратегію (визначає ціну, обсяги продажу тощо), але при цьому мусить враховувати стратегію і дії своїх конкурентів	
За такої конкуренції лише декілька великих фірм виробляють основну масу певного товару, мають можливість впливати на встановлення ціни, існують жорсткі бар'єри для проникнення на конкретні ринки нових товаровиробників	
Порушують прийняті на ринку правила та норми конкуренції, вступають у змову проти інших конкурентів, прагнуть їх дискредитувати, використовують брехливу рекламу своєї продукції, встановлюють дискримінаційні, іноді демпінгові ціни	
Боротьба між товаровиробниками за споживача (покупця). Така конкуренція передбачає продаж однорідних і приблизно однакових за якістю товарів і послуг за більш низькими цінами ніж у конкурентів з метою залучення більшості покупців, навіть за рахунок тимчасової втрати частини прибутку	
Ґрунтується на тому, що одну й ту саму потребу можна задовольнити різними способами. Наприклад, потреба в одержанні оперативної інформації задовольняється переглядом телевізійних новин чи прослуховуванням радіопередач	
Виникає наслідок того, що є товари, які мають однакове призначення, але різняться якимось важливим параметром. Наприклад, легкові автомобілі певних марок, що різняться потужністю двигуна	
Результат того, що фірми випускають ідентичні товари, які різняться лише якістю виготовлення або навіть однакові за якістю	

Термін: досконала конкуренція; монополістична конкуренція; олігополістична конкуренція; недосконала конкуренція; недобросовісна конкуренція, цінова конкуренція, функціональна конкуренція, видова конкуренція, предметна конкуренція.

Завдання 2. До кожного визначення підберіть необхідний термін.

Термін: конкуренція продавців, конкуренція покупців, досконала (чиста) конкуренція, внутрігалузева конкуренція, міжгалузева конкуренція, недосконала конкуренція, монополістична конкуренція, олігополістична конкуренція, олігополісти, цінова конкуренція, нецінова конкуренція, антимонопольні закони, 1992 р., «Про захист економічної конкуренції» та Господарський кодекс України, згідно з Господарським кодексом (стаття 32), недобросовісна конкуренція, антиконкурентні погоджені дії суб'єктів господарювання, антимонопольно-конкурентна політика.

Термін	Визначення
	постійна економічна боротьба серед товаровиробників (продавців) за найвигідніші умови виробництва, за споживачів (покупців), вигідний продаж товарів, отримання прибутку
	боротьба між покупцями (споживачами) за право придбати якісні товари за меншими цінами
	на ринку діють багато продавців і покупців якого-небудь подібного товару, існує вільний доступ товаровиробників до будь-якої економічної діяльності. При цьому кожний окремий продавець чи покупець за цих умов не може серйозно впливати на рівень ринкових цін товарів та послуг
	економічна боротьба між різними товаровиробниками, які діють в одній галузі економіки, виробляють і реалізують однакові товари, що задовольняють одну й ту саму потребу, але мають відмінності у виробничих затратах, якості, ціні
	конкуренція між товаровиробниками різних галузей економіки за вигідніше вкладання капіталу і привласнення більшого прибутку
	об'єктом такої конкуренції є вища норма прибутку, яка у різних галузях має різну величину, за такої конкуренції капітал намагається перейти з менш прибуткових галузей у більш прибуткові
	за такої конкуренції лише декілька великих фірм виробляють основну масу певного товару, мають можливість впливати на встановлення ціни
	конкурентна боротьба між монополіями-економічними союзами товаровиробників у певній галузі економіки, з метою усунення конкуренції інших, щоб контролювати ринок збуту, й отримання

	монополю високого прибутку
	виникає, коли на ринку діє не один монополіст-продавець однорідних товарів, а декілька (три, чотири) великих продавців, а за цих умов кожен з них розробляє і здійснює власну ринкову і маркетингову стратегію (визначає ціну, обсяги продажу тощо), але при цьому мусить враховувати стратегію і дії своїх конкурентів
	домовляються про спільні дії на ринку, за допомогою служб маркетингу уважно стежать за конкурентами, сприяючи стабільності ринку
	така конкуренція передбачає продаж однорідних і приблизно однакових за якістю товарів і послуг за більш низькими цінами ніж у конкурентів з метою залучення більшості покупців, навіть за рахунок тимчасової втрати частини прибутку
	у такій конкурентній боротьбі перемагає той товаровиробник, який шляхом зменшення витрат виробництва завдяки впровадженню досягнень науково-технічного прогресу, підвищенню продуктивності праці домагається нижчої ніж ринкова ціна вартості свого товару без істотної зміни його якості
	боротьба між великими товаровиробниками за споживачів (покупців) методами підвищення якості й надійності товарів, поліпшення їх асортименту та сервісного обслуговування споживачів, надання кредиту для покупців, реклами
	така конкуренція ґрунтується на технічних перевагах, впровадженні нововведень, наефективніших методах збуту товару
	забороняють угоди і діяння, що направлені на обмеження конкуренції: розподіл ринків з метою їх монополізації, обмеження доступу до ринку економічних суб'єктів, цінова дискримінація
	Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності»
	передбачають відповідальність суб'єктів господарювання за недобросовісну конкуренцію та конкретні заходи щодо захисту підприємців і споживачів від такої конкуренції
	будь-які дії у конкуренції, що суперечать правилам, торговим та іншим чесним звичаям у підприємницькій діяльності
	є неправомірне використання чужих позначень, фірмового найменування, рекламних матеріалів, упакування, копіювання зовнішнього вигляду виробу іншого виробника, збирання, розголошення та використання комерційної таємниці, а також конфіденційної інформації з метою заподіяння шкоди діловій репутації іншого підприємця
	дії, спрямовані на: встановлення (підтримання) монопольних цін (тарифів), знижок, націнок, доплат; розподіл ринків за територіальним принципом, обсягом реалізації чи закупівлі товарів, їх асортиментом чи

	за іншими ознаками з метою їх монополізації; усунення з ринку або обмеження доступу до нього суб'єктів господарювання (продавців, покупців та ін.); створення або підтримка дефіциту на ринку та інші дії
	спрямована на створення оптимального конкурентного середовища діяльності суб'єктів ринку, забезпечення їх взаємодії на умовах недопущення проявів дискримінації одних суб'єктів іншими, насамперед у сфері монопольного ціноутворення та за рахунок зниження якості товарів та послуг

Завдання 3. До кожного визначення підберіть необхідний термін.

Функції конкуренції

Термін	Визначення
	виявлення або встановлення ринкової вартості товару
	вирівнювання індивідуальних вартостей і розподіл прибутку в залежності від різних витрат праці
	регулювання переливу коштів між окремими галузями і виробниками
	очищення ринку від слабких виробників
	диктує ринку скільки і яких товарів треба виробляти
	не допущення встановлення монополістичного диктату одних агентів ринку над іншими
	ефективне розміщення самих факторів виробництва, де їх застосування забезпечує найбільшу віддачу
	виявляється в різноманітних нововведеннях, які спираються на досягнення науково-технічного прогресу
	раціональне пристосування підприємств к внутрішнім та зовнішнім умовам, що дозволяє переходити від економічного виживання до розширення сфер господарської діяльності

Терміни: вартісна, розподільна, регулююча, сануюча, інформаційна, контролююча, аллокаційна, інноваційна, адаптаційна.

Завдання 4. Знайдіть правильну відповідь.

№ 1

1. Суперництво на якому-небудь поприщі між фізичними або юридичними особами, зацікавленими в досягненні однієї і тієї ж мети:

А) конкуренція

Б) діяльність уповноважених суб'єктів з перевірки фактичних даних

2. Товар, за допомогою якого суперники прагнуть завоювати споживача і його гроші

А) предмет конкуренції Б) об'єкт конкуренції

3. Об'єкт конкуренції

А) це споживач і покупець, за прихильність якого борються на ринку протилежні сторони

Б) товар, за допомогою якого суперники прагнуть завоювати споживача і його гроші

4. Уперше сформулював поняття конкуренції у 1776 р. відомий економіст

А) Адам Сміт Б) Альфред Нобель

5. Визначив визначив головний принцип конкуренції, принцип «невидимої руки»

А) Альфред Нобель Б) Адам Сміт

6. Головний принцип конкуренції, принцип «невидимої руки» полягає в тому

А) що, переслідуючи власний інтерес бізнесмени не реалізують інтереси всього суспільства

Б) що, незважаючи на прагнення бізнесменів до власної вигоди, обставини щоразу повертаються так, що, переслідуючи власний інтерес, вони одночасно реалізують й інтереси всього суспільства

7. Суперництво на будь-якому полі діяльності між окремими юридичними або фізичними особами (конкурентами), зацікавленими в досягненні однієї мети

А) виробничий процес Б) конкуренція

8. З точки зору підприємства діяльність між окремими юридичними або фізичними особами (конкурентами), зацікавленими в досягненні однієї мети полягає

А) у зниженні суперництва

Б) максимізації прибутку за рахунок завоювання переваг споживачів

9. Боротьба фірм за обмежений платоспроможний попит споживачів, яка ведеться ними на доступних сегментах ринку

А) виробничий процес

Б) конкуренція

10. Процес управління суб'єктом своєю конкурентною перевагою для отримання перемоги або досягнення іншої мети в боротьбі з конкурентами для

задоволення об'єктивних або суб'єктивних потреб у рамках законодавства чи в природних умовах

А) конкуренція

Б) економічна ефективність

11. Визначення економічної конкуренції «як змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, у результаті чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибрати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку» надано

А) ст. 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

Б) Закон України «Про інноваційну діяльність»

В) Закон України «Економічна конкуренція, захист та державний контроль»

12. Конкуренція як один із важливих елементів функціонування ринкового механізму

А) діє через попит, пропозицію та ринкову ціну

Б) діє через взаємозв'язки, регіональні особливості та ринкову ціну

13. Якщо ціни на товари та послуги зростають (за інших рівних умов), то

А) попит зростає, якщо із посиленням конкуренції між товаровиробниками пропозиція товарів і послуг збільшується, то ціни на них можуть зростати

Б) попит зменшується, якщо із посиленням конкуренції між товаровиробниками пропозиція товарів і послуг збільшується, то ціни на них можуть знижуватися

14. Ринкова ціна товарів та послуг формується у результаті

А) конкурентної боротьби між виробниками і споживачами (покупцями)

Б) рівноваги ринкових цін

15. Рівновага ринкових цін встановлюється

А) за оптимального (збалансованого) співвідношення між попитом і пропозицією, тобто коли кількість товарів і послуг, які хочуть купити споживачі (покупці), відповідає кількості товарів і послуг, яку хочуть продати продавці

Б) за разбалансованого співвідношення між попитом і пропозицією, тобто коли кількість товарів і послуг, які хочуть купити споживачі (покупці), не відповідає кількості товарів і послуг, яку хочуть продати продавці

16. Моделі економічної конкуренції

А) досконала конкуренція, монополістична конкуренція, олігополія, монополія:

А) вдосконалена конкуренція, неефективна конкуренція, недобросовісна конкуренція, корупційна

17. Цінова конкуренція

- А) здійснюється за допомогою зниження цін
Б) здійснюється за допомогою покращання якості продукції та умов продажу при незмінних цінах
18. Нецінова конкуренція
- А) здійснюється за допомогою зниження цін
Б) здійснюється за допомогою покращання якості продукції та умов продажу при незмінних цінах
19. Наявність на ринку великої і кількості незалежно діючих товаровиробників (продавців) і споживачів (покупців) всіляких товарів, послуг та ресурсів
- А) суть економічної конкуренції
Б) суть галузевої спеціалізації в сфері економічної конкуренції
20. Постійна економічна боротьба серед товаровиробників (продавців) за найвигідніші умови виробництва, за споживачів (покупців), вигідний продаж товарів, отримання прибутку
- А) конкуренція продавців
Б) конкуренція покупців

№ 2

1. Боротьба між споживачами за право придбати якісні товари за меншими цінами
- А) конкуренція продавців
Б) конкуренція покупців
2. Конкуренція між покупцями зумовлює зростання цін
- А) так
Б) ні
3. На ринку діють багато продавців і покупців якого-небудь подібного товару, існує вільний доступ товаровиробників до будь-якої економічної діяльності
- А) досконала (чиста) конкуренція
Б) недосконала конкуренція
4. Забезпечує економічний успіх тим виробникам, які турбуються про те, щоб розширити виробництво, удосконалити його технічну базу, технологію і організацію, підвищити продуктивність праці, поліпшити якість продукції, її асортимент, зменшити витрати виробництва
- А) досконала (чиста) конкуренція
Б) недосконала конкуренція
5. Економічна конкуренція може бути внутрігалузевою та міжгалузевою
- А) так
Б) ні

6. Економічна боротьба між різними товаровиробниками, які діють в одній галузі економіки, виробляють і реалізують однакові товари, що задовольняють одну й ту саму потребу, але мають відмінності у виробничих затратах, якості, ціні

А) внутрігалузева конкуренція

Б) міжгалузева конкуренція

7. Це конкуренція за більш вигідні умови виробництва, за розширення ринків збуту своїх товарів, за одержання найбільшого прибутку на вкладений капітал

А) внутрігалузева конкуренція

Б) міжгалузева конкуренція

8. Її результатом є перетворення окремих індивідуальних витрат виробництва, індивідуальних вартостей на єдину ринкову вартість

А) міжгалузева конкуренція

Б) внутрігалузева конкуренція

9. У процесі внутрігалузевої конкуренції

А) підвищується ефективність всієї галузі, її технічний рівень та конкурентоспроможність, удосконалюється структура виробництва відповідно до нових потреб

Б) знижується ефективність всієї галузі, її технічний рівень та конкурентоспроможність, структура виробництва відповідно до нових потреб погіршується

10. Конкуренція між товаровиробниками різних галузей економіки за вигідніше вкладання капіталу і привласнення більшого прибутку

А) міжгалузева конкуренція

Б) внутрігалузева конкуренція

11. Об'єктом такої конкуренції є вища норма прибутку, яка у різних галузях має різну величину

А) міжгалузева конкуренція Б) внутрігалузева конкуренція

12. За такої конкуренції капітал намагається перейти з менш прибуткових галузей у більш прибуткові

А) внутрігалузева конкуренція Б) міжгалузева конкуренція

В) конкуренція продавців

13. У результаті переміщення капіталів з одних галузей в інші створюється середня норма прибутку на рівноцінні капітали різних галузей виробництва. Отже, міжгалузева конкуренція

А) це конкуренція капіталів у боротьбі за більш прибуткове їх застосування

Б) це конкуренція галузей у боротьбі за більшу кількість споживачів та ресурси

14. Зумовлює концентрацію виробництва і капіталів, створення великих фірм, а це породжує монополію

А) недосконала конкуренція

Б) досконала (чиста) конкуренція

15. З виникненням монополій досконала конкуренція

А) перестала бути домінуючою, вона перетворюється на недосконали конкуренцію

Б) стала домінуючою, недосконала конкуренція зникає

16. Конкуренція між великими, середніми та дрібними фірмами. За такої конкуренції лише декілька великих фірм виробляють основну масу певного товару, мають можливість впливати на встановлення ціни, існують жорсткі бар'єри для проникнення на конкретні ринки нових товаровиробників

А) недосконала конкуренція

Б) досконала (чиста) конкуренція

17. Виявляється у формах монополістичної та олігополістичної

А) недосконала конкуренція Б) досконала (чиста) конкуренція

18. Конкурентна боротьба між монополіями - економічними союзами товаровиробників у певній галузі економіки, з метою усунення конкуренції інших, щоб контролювати ринок збуту, й отримання монополю високого прибутку

А) досконала чиста монополістична конкуренція

Б) монополістична конкуренція

19. Ситуація, за якої кількість продавців стає настільки малою, що кожний продавець уже в змозі впливати на загальний обсяг пропозицій, а тому і на ціну продукту, що продається

А) монополія

Б) поліполія

20. Виникає коли на ринку діє декілька (три, чотири) великих продавців. За цих умов кожен з них розробляє і здійснює власну ринкову і маркетингову стратегію (визначає ціну, обсяги продажу тощо), але при цьому мусить враховувати стратегію і дії своїх конкурентів.

А) монополістична конкуренція

Б) олігополістична конкуренція

№ 3

1. Домовляються про спільні дії на ринку, за допомогою служб маркетингу уважно стежать за конкурентами, сприяючи стабільності ринку

А) олігополісти

Б) монополісти

2. Така конкуренція передбачає продаж однорідних і приблизно однакових за якістю товарів і послуг за більш низькими цінами ніж у конкурентів з метою

залучення більшості покупців, навіть за рахунок тимчасової втрати частини прибутку

А) цінова конкуренція

Б) нецінова конкуренція

3. Боротьба між товаровиробниками за споживача (покупця)

А) цінова конкуренція

Б) нецінова конкуренція

4. У такій конкурентній боротьбі перемагає той товаровиробник, який шляхом зменшення витрат виробництва завдяки впровадженню досягнень науково-технічного прогресу, підвищенню продуктивності праці домагається нижчої ніж ринкова ціна вартості свого товару без істотної зміни його якості

А) цінова конкуренція

Б) нецінова конкуренція

5. Боротьба між великими товаровиробниками за споживачів (покупців) методами підвищення якості й надійності товарів, поліпшення їх асортименту та сервісного обслуговування споживачів, надання кредиту для покупців, реклами

А) цінова конкуренція

Б) нецінова конкуренція

6. Така конкуренція ґрунтується на технічних перевагах, впровадженні нововведень, на ефективніших методах збуту товару

А) цінова конкуренція

Б) нецінова конкуренція

7. Ґрунтується на тому, що одну й ту саму потребу можна задовольнити різними способами

А) функціональна

Б) нецінова конкуренція

8. Потреба в одержанні оперативної інформації задовольняється переглядом телевізійних новин чи прослуховуванням радіопередач, у цьому разі радіо і телебачення є

А) функціональними конкурентами

Б) неціновими конкурентами

9. Легкові автомобілі певних марок різняться потужністю двигуна

А) приклад видової конкуренції як наслідок того, що є товари, які мають однакове призначення, але різняться якимось важливим параметром

Б) приклад предметної конкуренції як результат того, що фірми випускають ідентичні товари, які різняться лише якістю виготовлення або навіть однакові за якістю

10. Виявлення або встановлення ринкової вартості товару

- А) вартісна функція конкуренції
 Б) розподільча функція конкуренції
11. Вирівнювання індивідуальних вартостей і розподіл прибутку в залежності від різних витрат праці
 А) вартісна функція конкуренції
 Б) розподільча функція конкуренції
12. Очищення ринку від слабких виробників
 А) розподільча функція конкуренції
 Б) сануюча функція конкуренції
13. Диктує ринку скільки і яких товарів треба виробляти
 А) розподільча функція конкуренції
 Б) інформаційна функція конкуренції
14. Дешевий і ефективний метод економічного контролю: стимулює виробника знижувати витрати і ціни, збільшувати обсяги збуту, підвищувати якість
 А) розподільча функція конкуренції
 Б) контрольна функція конкуренції
15. Такими визначаються дії, спрямовані на: встановлення (підтримання) монопольних цін (тарифів), знижок, націнок, доплат; розподіл ринків за територіальним принципом, обсягом реалізації чи закупівлі товарів, їх асортиментом чи за іншими ознаками з метою їх монополізації; усунення з ринку або обмеження доступу до нього суб'єктів господарювання (продавців, покупців та ін.); створення або підтримка дефіциту на ринку та інші дії. Визначено неприпустимі види обмежувальної та дискримінаційної діяльності суб'єктів господарювання
 А) антиконкурентні погоджені дії суб'єктів господарювання
 Б) конкурентні погоджені дії суб'єктів господарювання
16. Спрямована на створення оптимального конкурентного середовища діяльності суб'єктів ринку, забезпечення їх взаємодії на умовах недопущення проявів дискримінації одних суб'єктів іншими, насамперед у сфері монопольного ціноутворення та за рахунок зниження якості товарів та послуг
 А) антиконкурентні погоджені дії суб'єктів господарювання
 Б) антимонопольно-конкурентна політика в Україні
17. Самий дешевий і ефективний метод економічного контролю, він стоїть суспільству мінімальних витрат
 А) конкуренція
 Б) конкурентні погоджені дії суб'єктів господарювання
18. Конкурентна боротьба між монополіями – економічними союзами товаровиробників у певній галузі економіки, з метою усунення конкуренції

інших, щоб контролювати ринок збуту, й отримання монопольно високого прибутку

А) досконала чиста монополістична конкуренція

Б) монополістична конкуренція

19. Ефективне розміщення самих факторів виробництва

А) вартісна функція конкуренції

Б) аллокаційна функція конкуренції

20. Націлена на раціональне пристосування підприємств к умовам внутрішньої та зовнішньої середи, що дозволяє їм переходити від економічного виживання до експансії

А) вартісна функція конкуренції

Б) адаптаційна функція конкуренції

Завдання 5. Переваги та недоліки у регулюванні конкуренцією.

Сьогодні не існує єдиного погляду на необхідність державного регулювання конкуренції.

Оберить аргументи на користь державного регулювання та аргументи проти (заповніть таблицю).

Необхідність державного регулювання економічної конкуренції	Аргументи на користь монополізації

1. Неефективність розподілу ресурсів. Монополісти й олігополісти мають змогу обмежувати випуск продукції та встановлювати вищі ціни порівняно з тими, які існували б у висококонкурентній галузі. Внаслідок цього загальний добробут суспільства менший, аніж при конкуренції.

2. Непрогресивність. Монополізація ринку не сприяє науково-технічному прогресу. Захищений стан підприємства-монополіста породжує неефективність і бездіяльність, адже в нього відсутній конкурентний стимул для виробничої ефективності. Монополісти схильні гальмувати технічні удосконалення, котрі можуть викликати моральне старіння їхнього обладнання.

3. Нерівність доходів. Внаслідок існування бар'єрів для вступу в галузь монополіст може призначати ціну, що істотно перевищує середні витрати, й отримувати надприбутки.

4. Політична небезпека. Вважається, що великі корпорації мають значний вплив на уряд, що відображається на законодавстві й урядовій політиці, які сприяють не суспільним інтересам, а процвітанню цих корпорацій.

5. Вища якість товарів. Стверджують, що монополісти й олігополісти часто стають лідерами на ринку саме завдяки виробництву товарів вищої якості. Виробники не змушують споживачів купувати саме їхні товари, покупці самі вибирають їх серед інших.

6. Недооцінка конкуренції. Існує думка, що економісти розглядають конкуренцію надто вузько. Так навіть, якщо компаній, що виробляють певний товар, лише декілька, вони можуть стикатися із сильною міжгалузєвою конкуренцією, тобто конкуренцією з товарами-замінниками. Значною може бути й конкуренція з боку іноземних компаній.

7. Ефект масштабу. Лише крупні виробники можуть досягти низьких витрат на одиницю продукції й тому продавати її споживачам за порівняно низькими цінами.

8. Науково-технічний прогрес. Стверджують, що саме олігополісти мають і фінансові ресурси, і стимули для досліджень та введення інновацій.

Завдання 6. Залежно від того, обмежує чи стимулює держава ввезення (вивезення) товарів, виділяють наступні види зовнішньоекономічної стратегії держави щодо іноземних конкурентів. Підберить до кожної стратегії правильне визначення.

Стратегія	Визначення
	стратегія виключення держави з світогосподарських зв'язків, проводиться винятково з політичних та ідеологічних міркувань, економічно ця стратегія не виправдана
	стратегія захисту внутрішнього ринку від іноземної конкуренції, приймається державою під тиском національних підприємців у тому випадку, якщо національне виробництво неконкурентоспроможне, означає створення «тепличних» умов для місцевих підприємців, що має різні наслідки для економічної системи
	стратегія зменшення до мінімуму обмежень у зовнішній торгівлі, зазвичай ця стратегія проводиться країнами, що займають лідируюче положення на ринку
	«протекціонізм навпаки», ефективна тільки у випадку великого дефіцитного національного ринку, на якому знайдеться місце для всіх

Стратегія: ізоляції, фритредерство, наповнення дефіцитного ринку, протекціоналізм.

Завдання 7. Оберить правильну відповідь.

1. Регулюючи конкуренцію на міжнародному рівні, уряди часто застосовують різного роду торгові обмеження. Мита на імпорتنі товари застосовують для:

- а) отримання надходжень в бюджет країни чи захисту ринку;
- б) того, щоб прибуток іноземних виробників під час торгівлі на внутрішньому ринку зростав.

2. Фіскальні мита застосовують, як правило, щодо товарів:

- а) якіне виробляють у країні, їх ставки невеликі, а мета - забезпечення держави додатковими надходженнями;
- б) які виробляють у країні, їх ставки великі, а мета - забезпечення держави додатковими надходженнями.

3. Протекціоністські мита призначені для:

- а) захисту місцевих виробників від іноземної конкуренції, оскільки ставлять іноземних виробників у не вигідне становище під час торгівлі на внутрішньому ринку;
- б) захисту іноземних виробників від місцевої конкуренції, оскільки ставлять іноземних виробників у не вигідне становище під час торгівлі на внутрішньому ринку

4. Максимальний обсяг товарів, що може імпортуватися за певний період:

- а) імпорتنі квоти;
- б) нетарифні бар'єри.

5. Нетарифні бар'єри:

- а) це система ліцензування, необґрунтованих стандартів якості чи безпеки товарів, бюрократичні перепони в митних процедурах;
- б) це система ліцензування обґрунтованих стандартів якості чи безпеки товарів, усунення бюрократичні перепони в митних процедурах.

6. Добровільні експортні обмеження добровільно встановлюють самі іноземні компанії, щоб уникнути жорсткіших торгових перешкод, що можуть бути впроваджені державою:

- а) так;
- б) ні.

Завдання 8. Підберить до кожної функції правильне визначення.

Основні функції державного регулювання міжнародної конкуренції

Функції	Визначення
	розробка і реалізація різних варіантів промислової політики; розробка і реалізація науково-технологічної політики; формування й розвиток ефективної інфраструктури бізнесу (науки, засобів зв'язку, інформаційного забезпечення тощо); впровадження гнучкої податкової, кредитно-фінансової, цінової та конкурентної політики; розширення місткості внутрішнього ринку за рахунок зростання доходів і купівельної спроможності суб'єктів попиту та пропозиції товарів/послуг на внутрішньому ринку
	митно-тарифне регулювання зовнішньої торгівлі країни; режим квотування й ліцензування імпорту; впровадження державних норм і стандартів щодо споживчих характеристик товарів, що імпортуються, їх сертифікація; застосування спеціальних інструментів, що виконують протекціоністську функцію, компенсаційних зборів, антидемпінгового мита, тарифної ескалації тощо
	пільгове кредитування; державне страхування експортних кредитів; пільгове оподаткування експортної діяльності вітчизняних підприємств; пряме субсидування експортної діяльності вітчизняних підприємств; інформаційна, консультативна та рекламна підтримка експортної діяльності вітчизняних підприємств; корпоративно-інституціональна підтримка експортної діяльності вітчизняних підприємств через міжнародні інститути та механізм регулювання конкуренції на світових ринках, укладання дво- (багато) сторонніх угод та створення інтеграційних угруповань
	поглиблення продуктової спеціалізації первинних секторів економіки, конкурентоспроможність яких ґрунтується на ресурсних перевагах; формування промислово-технологічного сектора економіки країни; розвиток інноваційного сектора економіки (кластерів, венчурного бізнесу, інноваційних центрів, аудиторських і консалтингових фірм), продукція якого має короткий життєвий цикл, а конкурентні переваги ґрунтуються на інноваційних зусиллях підприємств; посилення значущості неекономічних чинників формування міжнародної конкурентоспроможності підприємства - соціокультурних, політичних, етнонаціональних, а також безпеки ведення бізнесу за кордоном

Функції: сприяння розвитку національної економіки; захист національного ринку від іноземної конкуренції, відбувається шляхом розробки і реалізації цілеспрямованої зовнішньоторговельної політики; підтримка національних товаровиробників на зовнішніх ринках; формування й розвиток ефективного експортного потенціалу країни.

Завдання 9. Дайте відповіді на питання:

1. Предмет, об'єкт та визначення конкуренції.
2. Який вчений вперше сформулював поняття конкуренції.
3. Основні види економічної конкуренції.
4. Функції економічної конкуренції.
5. Яка різниця між олігополістичною та монополістичною конкуренцією.

ТЕМА №2

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Завдання 1. Оберить правильну відповідь.

1. В Конституції України, в статті 42 проголошено, що:
 - а) держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності;
 - б) держава забезпечує захист населення від безробіття.
2. В Господарському кодексі України, ст. 18:
 - а) встановлено обмеження монополізму та сприяння змагальності у сфері господарювання;
 - б) встановлено обмеження олігополістів та захист змагальності у підприємницькій діяльності.
3. В Кодексі України про адміністративні правопорушення в статті 164:
 - а) встановлено заборону на здійснення недобросовісної конкуренції;
 - б) встановлено дозвіл на здійснення недобросовісної конкуренції в деяких випадках.
4. Кримінальний кодекс України стаття 228 встановлено:
 - а) відповідальність за відмову за змову про фіксування цін;
 - б) відповідальність за змову про зміну чи фіксування цін або примушування до їх змін чи фіксування.
5. Закон України «Про Антимонопольний комітет України»:
 - а) забороняє діяльність антимонопольних органів в Україні;
 - б) регламентує діяльність антимонопольних органів в Україні.

6. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» визначає правові засади захисту господарюючих суб'єктів (підприємців) і споживачів від недобросовісної конкуренції:

а) ні; б) так.

7. Укази Президента України, які теж регламентують конкурентні відносини та розвиток конкуренції:

а) так; б) ні.

8. Закон України «Про природні монополії»:

а) визначає політичні засади державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій в Україні;

б) визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій в Україні.

9. Закон України «Про господарські товариства», в ст. 1 передбачено:

а) що придбання господарським товариством часток (акцій), активів інших господарських товариств має здійснюватися з дотриманням вимог антимонопольного законодавства;

б) що придбання господарським товариством часток (акцій), активів інших господарських товариств лише в деяких незначних випадках має здійснюватися з дотриманням вимог антимонопольного законодавства.

10. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» в статті 2 визначає:

а) що мета державного регулювання ринку цінних паперів - запобігання монополізації та створення умов розвитку добросовісної конкуренції на ринку цінних паперів;

б) що мета державного регулювання ринку цінних паперів – досягнення ефективної монополізації та створення умов розвитку як добросовісної так і недобросовісної конкуренції на ринку цінних паперів.

11. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» гарантує (ст. 8):

а) заохочення конкуренції та ліквідацію монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності та визначає (ст. 9) компетенцію Антимонопольного комітету України в частині здійснення контролю за додержанням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції;

б) уникнення конкуренції та поліпшення монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності та визначає (ст. 9) компетенцію Антимонопольного комітету України в частині здійснення контролю за додержанням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції.

12. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» передбачає (ст. 16):

а) що фінансові установи не мають право на добровільних засадах об'єднувати свою діяльність, якщо це не суперечить антимонопольному законодавству України та вимогам законів з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг;

б) що фінансові установи мають право на добровільних засадах об'єднувати свою діяльність, якщо це не суперечить антимонопольному законодавству України та вимогам законів з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг.

13. Закон України «Про банки та банківську діяльність» статтею 53 визначає: принципи конкуренції у банківській системі:

а) зокрема банкам забороняється: укладати договори з метою обмеження конкуренції та монополізації умов надання кредитів, інших банківських послуг, встановлення процентних ставок та комісійної винагороди, встановлювати процентні ставки та комісійні винагороди на рівні нижче собівартості банківських послуг у цьому банку, вчиняти будь-які дії щодо впровадження у своїй практиці недобросовісної конкуренції;

б) банкам не забороняється укладати договори з метою обмеження конкуренції та монополізації умов надання кредитів, встановлення процентних ставок та комісійної винагороди, встановлювати процентні ставки та комісійні винагороди на рівні нижче собівартості банківських послуг у цьому банку, вчиняти будь-які дії щодо впровадження у своїй практиці недобросовісної конкуренції.

14. Конкурентне законодавство регулює:

а) відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління і контролю з суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними і фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією;

б) заохочення конкуренції та досягнення ефективної монополізації та створення умов розвитку як добросовісної так і недобросовісної конкуренції на ринку цінних паперів.

Завдання 2. Становлення конкурентного законодавства України

Першим кроком у становленні національного конкурентного законодавства можна вважати прийняття в серпні 1990 року Закону УРСР «Про економічну самостійність Української РСР». Це був, по суті, закон, який запроваджував

ринкові засади управління економічними процесами, а також принципи повної господарської самостійності і свободи підприємництва. Він, зокрема, визначав, що держава заохочує конкуренцію й усуває монополізм у виробництві товарів і наданні послуг. Верховна Рада України включила антимонопольне законодавство до переліку актів, які повинні забезпечувати реалізацію цього закону.

Панування державної власності на засоби виробництва не передбачало конкурентних відносин між підприємствами. Усі пропорції виробництва, ціни, якісні характеристики товарів, напрямки товаропотоків визначалися в централізованому порядку міністерствами й відомствами, над якими стояли Держплан і Кабінет Міністрів. У результаті такого господарювання на початку 1990-х років в українській економіці суцільно панував монополізм. Вважалося, що створення підприємств-гігантів, які забезпечують економію на масштабах виробництва, - найефективніша інвестиційна політика. Саме тому система конкурентного законодавства, яка в ті часи формувалася з метою усунення негативних наслідків суцільної монополізації всього соціально-економічного життя суспільства, мала антимонопольну спрямованість. На порядку денному гостро стояла проблема проведення демонополізації. За великим рахунком передісторією формування системи захисту економічної конкуренції та обмеження монополізму в Україні був комплекс заходів з демонополізації економіки, започаткований у 1990 році Постановою Ради Міністрів СРСР «Про заходи щодо демонополізації народного господарства». Закон СРСР 1991 року «Про обмеження монополістичної діяльності в СРСР» увібрав позитивний досвід розвинутих країн у питаннях запровадження антимонопольного законодавства. Верховна Рада України 21 грудня 1993 року прийняла Постанову «Про Державну програму демонополізації економіки і розвитку конкуренції», яка визначила мету й завдання політики демонополізації, основні її поняття і принципи. Наслідком проведення демонополізації було створення на загальнодержавних і регіональних ринках десятків тисяч самостійних суб'єктів господарювання, що з часом дозволило перенести акценти в

економічній політиці держави зі здійснення заходів демонополізації на забезпечення розвитку повноцінного конкурентного середовища.

Для реалізації поставлених завдань демонополізації економіки, створення і захисту конкурентного середовища, а також попередження й припинення порушень антимонопольного законодавства необхідно було створити спеціальний державний орган. Зразу ж після прийняття Верховною Радою України Закону України «Про обмеження монополізму й недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» була розпочата робота з формування кадрового складу нового органу. Група науковців і консультантів Верховної Ради України на основі вивчення світового досвіду запровадження антимонопольного законодавства розробила Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності». Він був прийнятий Верховною Радою України 18 лютого 1992 року. Це був один з перших ринкових законів незалежної України.

Предметом цього Закону були зловживання домінуючим становищем, антиконкурентні угоди та дискримінація суб'єктів господарювання органами влади, а також методи недобросовісної конкуренції між суб'єктами господарювання. Він не включав положень, які б передбачали створення конкурентного органу. У листопаді 1993 р. був прийнятий Закон України «Про Антимонопольний комітет України», відповідно до якого був створений АМКУ.

У 1996 р. положення про недобросовісну конкуренцію перейшли із закону про обмеження монополізму до окремого Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», що набрав чинності у 1997 р., та містить переглянуту та розширену версію заборон недобросовісної конкуренції, які з'явилися у початковій редакції Закону України «Про захист економічної конкуренції» 2001р.

Закон «Про Антимонопольний комітет України» був затверджений Верховною Радою України 26 листопада 1993 року. Він визначив статус АМК як державного органу, який утворює Верховна Рада України і був покликаний

забезпечувати державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства, захищати законні права й інтереси підприємців і споживачів від його порушень, сприяти розвитку добросовісної конкуренції у всіх сферах економіки. Закон надав Антимонопольному комітету право визначати монополістів, давати обов'язкові для виконання розпорядження з відповідних питань, накладати штрафи, затверджувати нормативні акти в межах своєї компетенції. Поряд із серйозними повноваженнями були надані й суттєві гарантії Голові і державним уповноваженим комітету. Зокрема, відставка Голови була можлива лише за власним бажанням чи станом здоров'я, а також у разі вчинення ним злочину чи грубого порушення службових обов'язків. В усіх випадках питання про звільнення Голови АМК мала вирішувати Верховна Рада за поданням Голови Верховної Ради України.

У червні 1996 року на п'ятій сесії Верховної Ради України було прийнято нову Конституцію України. Принципово важливим було закріплення в ній принципу державного захисту конкуренції в підприємницькій діяльності. У статті 42 Конституції України проголошено, що «держава забезпечує захист конкуренції підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом». Таким чином держава взяла на себе функцію захисту конкуренції і проголосила антиконституційними діями зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісну конкуренцію. Це тепер означає, що підприємці й органи влади, які допускають такі дії, порушують Конституцію держави.

Наявність цієї вимоги в Конституції України означає право будь-якої особи вимагати не тільки через Антимонопольний комітет, а й через суд припинення зазначених дій. Звернення з заявою про захист своїх прав до органів Антимонопольного комітету України не обкладається митом і дає змогу вимагати накладення штрафу на порушника. У цьому випадку обов'язок доведення факту порушення покладений на органи Антимонопольного комітету України, а не на заявника. Звернення з позовом безпосередньо до суду дає можливість вимагати не лише припинення заборонених дій, а й відшкодування збитків у подвійному розмірі від завданої шкоди.

Вимоги статті 42 Конституції - фундамент, на якому тримається вся система захисту конкуренції в Україні. Практично одночасно з прийняттям нової Конституції був затверджений і Закон «Про захист від недобросовісної конкуренції». Його Верховна Рада України прийняла 7 червня 1996 року. Закон введений у дію 1 січня 1997 року Постановою Верховної Ради України від 7 червня 1996 року. Цей закон був необхідний для створення належних правових

засад боротьби з недобросовісною конкуренцією. Кілька років вирішення цих питань ґрунтувалося здебільшого на положеннях Указу Президента України від 5 грудня 1994 року «Про заходи щодо запобігання недобросовісній рекламі та її припинення», а потім на Законі України «Про рекламу». Вони були розроблені на вимогу практики. На той час Антимонопольний комітет виявляв велику кількість порушень у вигляді недобросовісної реклами, а 7 стаття Закону України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності», яка була присвячена недобросовісній конкуренції, не давала можливості ефективно припиняти ці порушення. Статтю, безумовно, потрібно було розширювати. Враховуючи той факт, що конкурентне законодавство й конкурентна політика багатьох країн світу розділяються на два основних напрямки: захист конкуренції і недопущення проявів зловживань монопольним становищем, а також захист від недобросовісної конкуренції, вирішено було виокремити з Закону «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» питання недобросовісної конкуренції і розробити новий закон.

Питання:

1. Основне призначення конкурентного права будь-якої держави з ринковою економікою.
2. Що регулює конкурентне законодавство.
3. Що запроваджував Закон УРСР «Про економічну самостійність Української РСР».
4. Коли був прийнятий Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності».
5. Яку постанову прийняла Верховна Рада України 21 грудня 1993 року.
6. Що є предметом Закону України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності».
7. Коли був прийнятий Закон України «Про Антимонопольний комітет України».
8. Суть Закону України «Про Антимонопольний комітет України».
9. Які права надав Антимонопольному комітету Закон України «Про Антимонопольний комітет України».
10. Які основні принципи проголошено у статті 42 Конституції України.
11. Скласти хронологічну таблицю становлення конкурентного законодавства України.

ТЕМА №3

КОНКУРЕНТНА ПОВЕДІНКА УЧАСНИКІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Завдання 1. Оберить до кожного терміна правильне визначення.

Терміни: конкурентна поведінка; погоджена конкурентна поведінка; в ст. 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції»; узгоджені дії; дозволені узгоджені дії; проконкурентні узгоджені дії; антиконкурентні узгоджені дії, особливості узгоджених дій.

Визначення	Термін
Будь-яка поведінка суб'єктів господарювання, що стосується конкуренції на ринку товару, у тому числі засобів, методів конкурентної боротьби, факторів, які впливають на рух товарів на ринку, на структуру ринку, на виробництво, менеджмент, планування, попит і пропозицію	
Розуміють скоординовану в різний спосіб конкурентну поведінку суб'єктів господарювання	
Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання. Узгодженими діями є також створення суб'єкта господарювання, об'єднання, метою чи наслідком створення якого є координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, об'єднання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання, або вступ до такого об'єднання	
Спільне взаємовигідне волевиявлення суб'єктів господарювання, об'єднання або його учасників, інших осіб не пов'язаних відносинами контролю, яке призводить до впливу на ефективний перерозподіл ресурсів	
Полягають саме в погодженні між кількома (щонайменше двома) суб'єктами господарювання своєї конкурентної поведінки, тобто узгоджені дії не можуть бути діями однієї особи	
Узгоджені дії, які дозволяються і не потребують надання дозволу Антимонопольним комітетом України та його органами	
Будь-які узгоджені дії суб'єктів господарювання, які не призводять до суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині та сприяють вдосконаленню виробництва, придбанню або реалізації товару; техніко-технологічному, економічному розвитку; розвитку малих або середніх підприємств; оптимізації експорту чи імпорту товарів; розробленню та застосуванню уніфікованих технічних	

умов або стандартів на товари; раціоналізації виробництва	
Вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності)	

Завдання 2. Оберить правильну відповідь.

1. Визначається як будь-яка поведінка суб'єктів господарювання, що стосується конкуренції на ринку товару, у тому числі засобів, методів конкурентної боротьби, факторів, які впливають на рух товарів на ринку, на структуру ринку, на виробництво, менеджмент, планування, попит і пропозицію:

- а) конкурентна поведінка;
- б) економічна боротьба.

2. Розуміють скоординовану в різний спосіб конкурентну поведінку суб'єктів господарювання:

- а) погоджена конкурентна поведінка;
- б) економічна боротьба конкуренції.

3. Скоординовану в різний спосіб конкурентна поведінка може стосуватися конкурентної поведінки суб'єктів господарювання на:

- а) одному ринку (між конкурентами), а також конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання на вертикально-суміжних ринках (на попередніх чи наступних етапах просування товарів від виробництва до споживання чи конкурентної поведінки на різних – не пов'язаних ринках);
- б) між суб'єктами господарювання на вертикально-суміжних ринках (на попередніх чи наступних етапах просування товарів від виробництва до споживання чи конкурентної поведінки на різних – не пов'язаних ринках).

4. Намагання суб'єкта господарювання підвищити ціни на свою продукцію (товари) для отримання більшого прибутку, якщо ціна на цю ж продукцію (товари) конкурентами не змінюється, призведе:

- а) до переміщення попиту на продукцію конкурентів та, відповідно, всупереч поставленій меті, до зменшення доходу цього суб'єкта господарювання;
- б) до переміщення попиту на продукцію конкурентів та, відповідно до збільшення доходу цього суб'єкта господарювання.

5. Фактично ті дії конкурентів, що дозволяють визначити, скоординувати їм однакову, чи іншу, яка забезпечує зняття ризиків втрат чи напруження конкурентної боротьби, їх майбутню поведінку, ідентифікуються як:

- а) боротьбу економічних конкуренцій;
- б) узгодження конкурентної поведінки.

6. «Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання. Узгодженими діями є також створення суб'єкта господарювання, об'єднання, метою чи наслідком створення якого є координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, об'єднання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання, або вступ до такого об'єднання»:

а) законодавче визначення узгоджених дій міститься в ст. 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції»;

б) законодавче визначення узгоджених дій міститься в ст.25 ГК України.

7. Спільне взаємовигідне волевиявлення суб'єктів господарювання, об'єднання або його учасників, інших осіб не пов'язаних відносинами контролю, яке призводить до впливу на ефективний перерозподіл ресурсів:

а) узгоджені дії;

б) конкурентна поведінка.

8. Узгоджені дії не можуть бути діями однієї особи:

а) так;

б) ні.

9. Укладення угод між суб'єктами господарювання; прийняття об'єднаннями суб'єктів господарювання відповідних рішень; будь-яким іншим шляхом координації поведінки, що проявляється у діях чи в бездіяльності сторін таких домовленостей:

а) форми узгодження конкурентної поведінки;

б) конкуренція.

Завдання 3. Оберить до кожного визначення правильний термін.

Класифікація узгоджених дій учасників господарської діяльності

Термін	Визначення
	дозволяються і не потребують надання дозволу Антимонопольним комітетом України та його органами
	дії, на вчинення яких учасники ринку зобов'язані попередньо отримати дозвіл від органів Антимонопольного комітету України
	будь-які узгоджені дії суб'єктів господарювання, які не призводять до суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині та сприяють вдосконаленню виробництва, придбанню або реалізації товару;техніко-технологічному, економічному розвитку;

	розвитку малих або середніх підприємств; оптимізації експорту чи імпорту товарів; розробленню та застосуванню уніфікованих технічних умов або стандартів на товари; раціоналізації виробництва
	дії, вчинення яких забороняється законодавством про захист економічної конкуренції
	дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції
	дії, які стосуються: встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів; обмеження виробництва, ринків товарів, техніко-технологічного розвитку, інвестицій або встановлення контролю над ними; розподілу ринків чи джерел постачання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи придбання, за колом продавців, покупців або споживачів чи за іншими ознаками; спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів; усунення з ринку або обмеження доступу на ринок (вихід з ринку) інших суб'єктів господарювання, покупців, продавців; застосування різних умов до рівнозначних угод з іншими суб'єктами господарювання, що ставить останніх у не вигідне становище в конкуренції
	дії суб'єктів господарювання, що конкурують або можуть конкурувати між собою на одному товарному ринку
	дії суб'єктів господарювання, що не конкурують і за існуючих умов не можуть конкурувати між собою на одному ринку товарів, і при цьому перебувають або можуть перебувати у відносинах купівлі-продажу на відповідних товарних ринках (продавець - покупець, постачальник - споживач)
	дії суб'єктів господарювання, що не конкурують і за існуючих умов не можуть конкурувати між собою на одному ринку товарів і при цьому не перебувають або не можуть перебувати у відносинах купівлі-продажу на відповідних товарних ринках (продавець – покупець, постачальник – споживач)
	дії суб'єктів господарювання, частина з яких конкурують і можуть конкурувати між собою на одному товарному ринку, інша – перебувати у відносинах купівлі-продажу, а інша – належати різним технологічно не пов'язаним галузям та сферам діяльності
	суспільно корисна діяльність двох і більше суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність
	суспільно шкідливе координування між учасниками ринку виробничої діяльності та політики ціноутворення через обмеження чи розподіл

обсягу випуску товару (встановлення квот), призначення однакових чи узгоджених цін, створення перешкод доступу для нових учасників ринку чи труднощів для діяльності окремих вже існуючих учасників для збільшення чи збереження сукупного прибутку галузі та індивідуальних прибутків кожного учасника ринку, діяльність заборонена законодавством про захист економічної конкуренції і тягне за собою відповідальність згідно з законом

Термін: дозволені узгоджені дії, протиправні (неправомірні, не легалізовані, незаконні) узгоджені дії, правомірні (легалізовані, законні) узгоджені дії, змішані узгоджені дії, конгломератні узгоджені дії, вертикальні узгоджені дії, горизонтальні узгоджені дії, антиконкурентні узгоджені дії, заборонені узгоджені дії, проконкурентні узгоджені дії, зобов'язувальні узгоджені дії.

Завдання 4. Дайте відповіді на питання.

1. Як розуміти поняття «конкурентна поведінка».
2. Як розуміти поняття «погоджена конкурентна поведінка».
- 3.Що передбачає узгоджена діяльність групи суб'єктів господарювання на ринку.
4. Законодавче визначення узгоджених дій відповідно до ст. 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
5. Класифікація узгоджених дій учасників господарської діяльності.
6. Антиконкурентні узгоджені дії.

ТЕМА №4

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА УЗГОДЖЕНИМИ ДІЯМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Завдання 1. Підберіть до кожного визначення правильний термін.

Терміни: державний контроль; компліментарність (від лат. complementum – доповнення, довершення; контрольні дії; об'єкт контролю, суб'єкт державного контролю за узгодженими діями; суб'єкт контролю; властивості державного контролю; державний контроль за узгодженими діями.

Визначення	Термін
діяльність уповноважених суб'єктів (державних органів і посадовців) з перевірки фактичних даних про відповідність (невідповідність) контрольованих об'єктів формально-визначеним нормативам (стандартам), що завершується прийняттям рішення про заходи реагування, які є адекватними отриманим результатам	
співвідношення державного контролю та державного управління; управління припускає контроль, а контроль передбачає управління	
є складовою частиною державної діяльності, проявом його функції; є складовою соціального контролю; спеціальний суб'єкт здійснення – спеціально-уповноважені державні органи (посадові особи); економічний характер; постійна основа; державно-владна природа, активний характер, що передбачає оперативне втручання уповноважених державних органів у діяльність об'єктів; можливість застосування заходів примусу у разі виявлення порушень чинного законодавства	
особа або інституція, яка здійснює контрольні дії щодо власної діяльності або діяльності іншої фізичної чи юридичної особи, які перебувають у економічному середовищі	
органи Антимонопольного комітету України, які здійснюють відповідну контрольну діяльність за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема в частині узгоджених дій, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень, зокрема, у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання	
особа чи інституція, на діяльність якої спрямовані контрольні дії контролюючого суб'єкта, що перебуває в економічному середовищі	
процедури зіставлення фактичних даних про діяльність підконтрольного об'єкта з відповідними нормами, які здійснюються суб'єктом контролю з метою виявлення відхилень фактів від цих норм (контрольних відхилень)	
сукупність дій системи органів Антимонопольного комітету України, які стосуються перевірки й спостереження за узгодженими діями суб'єктів господарювання з метою отримання об'єктивної та достовірної інформації про стан справ у відповідній діяльності, вжиття заходів щодо недопущення негативних незворотних наслідків для суб'єктів господарювання внаслідок антиконкурентних узгоджених дій та ухвалення рішення про притягнення винних осіб до передбаченої законом відповідальності	

Завдання 2. Підберить до кожного визначення функцію державного контролю.

Визначення	Функція
полягає в попередженні можливості зловживань у вигляді антиконкурентних узгоджених дій під час провадження господарської діяльності	
здійснення цієї функції дає змогу виявити і запобігти самій можливості невиконання рішення та вчинення порушення законодавства про захист економічної діяльності	
може здійснюватися шляхом надання попередніх висновків та дозволу (відмови у наданні дозволу) на узгоджені дії	
при виявленні неправомірної конкурентної поведінки під час розгляду заяви про дозвіл на узгоджені дії ця функція надає можливість заборонити відповідні узгоджені дії з підстав обмежувального впливу на реальний чи потенційний ринок	
мета цього контролю полягає в стимулюванні суб'єкта господарювання до правомірних дій	
передбачає можливість виявлення фактичних підстав для притягнення суб'єкта господарювання – об'єкта контролю до відповідальності, що має відповідні витрати внаслідок застосування до нього економічних санкцій	
полягає в наданні дозволу на узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, якщо їх учасники доведуть, що ці дії сприяють: 1) вдосконаленню виробництва, придбанню або реалізації товару; 2) техніко-технологічному, економічному розвитку	
полягає в наданні дозволу на узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, якщо їх учасники доведуть, що ці дії сприяють: 3) розвитку малих або середніх підприємств; 4) оптимізації експорту чи імпорту товарів; 5) розробленню та застосуванню уніфікованих технічних умов або стандартів на товари; 6) раціоналізації виробництва	
полягає у виявленні та припиненні антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання	
полягає в безпосередньому впливі контрольної системи на певний об'єкт	
спрямовується на те, щоб у разі виявлення розбіжностей між заданими і фактичними діями, шляхами, обраними для досягнення мети, можна було прийняти рішення, спрямоване на виправлення ситуації	
базові ідеї, положення, обумовлені функціями, метою і завданнями контрольної діяльності в цій сфері, які стосуються всіх напрямків діяльності контролюючих органів, визначають організаційно-правові основи їх побудови та функціонування	

Терміни: профілактична, стимулююча, мобілізувальна, інструктивна, правоохоронна, коригуюча, регулятивна, принципи здійснення державного контролю.

Завдання 3. Знайдіть правильну відповідь.

№ 1

1. Поняття контроль, яке походить від англ. «control», або франц. «controle». У довідковій літературі воно традиційно визначається як

А) перевірка, спостереження з метою перевірки Б) взаємодія

2. Діяльність уповноважених суб'єктів (державних органів і посадовців) з перевірки фактичних даних про відповідність (невідповідність) контрольованих об'єктів формально-визначеним нормативам (стандартам), що завершується прийняттям рішення про заходи реагування, які є адекватними отриманим результатам

А) узгоджені дії Б) державний контроль

3. Державний контроль є закономірним і природним продовженням

А) узгоджених дій

Б) управлінської функції держави, державного управління

4. Співвідношенню державного контролю та державного управління (управління припускає контроль, а контроль передбачає управління) притаманна наявність такого явища як

А) правомірні узгоджені дії Б) компліментарність

5. Складова частина державної діяльності, соціального контролю; спеціально-уповноважені державні органи (посадові особи); економічний характер; постійна основа; державно-владна природа, передбачає оперативне втручання уповноважених державних органів у діяльність об'єктів; можливість застосування заходів примусу у разі виявлення порушень чинного законодавства

А) проконкурентні узгоджені дії Б) властивості державного контролю

6. Передбачає попередження, виявлення і запобігання правопорушень у сфері захисту економічної конкуренції, наявність добре відпрацьованої, дієвої системи державного контролю за узгодженими діями зокрема

А) проконкурентні узгоджені дії на основі конкурентних засад

Б) ефективне здійснення регулюючої функції держави в економічній сфері

7. Особа або інституція, яка здійснює контрольні дії щодо власної діяльності або діяльності іншої фізичної чи юридичної особи, які перебувають у економічному середовищі

А) суб'єкт контролю Б) об'єкт контролю

8. Органи Антимонопольного комітету України

А) суб'єкти державного контролю за узгодженими діями

Б) об'єкти державного контролю за узгодженими діями

9. Здійснюють відповідну контрольну діяльність за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема в частині узгоджених дій, захист інтересів

суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень, зокрема, у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання

А) органи Антимонопольного комітету України

Б) об'єкти державного контролю за узгодженими діями

10. Особа чи інституція, на діяльність якої спрямовані контрольні дії контролюючого суб'єкта, що перебуває в економічному середовищі

А) суб'єкти державного контролю за узгодженими діями

Б) об'єкти державного контролю за узгодженими діями

11. Виконує запобіжну функцію, і зміст його полягає у виявленні й попередженні можливих негативних явищ, що можуть настати за наявності обставин, що вже існують і можуть негативно проявитися у майбутньому

А) поточний контроль Б) попередній контроль

12. Проводиться в процесі виконання управлінських рішень, поставлених завдань, взятих зобов'язань. Завдання такого контролю полягає в перевірці дотримання умов на конкретних стадіях виконання, виявленні можливих недоліків та завчасному попередженні можливих негативних наслідків неправомірних дій

А) оперативний контроль Б) попередній контроль

13. Має за мету з'ясувати відповідність результату початковому рішення. Основною метою такого контролю є оцінка досягнутого та розробка стратегії на майбутнє

А) наступний контроль Б) попередній контроль

14. За характером організаційних зв'язків контролюючого суб'єкта з підконтрольним об'єктом державний контроль поділяється

А) зовнішній, внутрішній

Б) наступний і попередній

15. При проведенні внутрішнього контролю можуть бути застосовані заходи дисциплінарної або адміністративної відповідальності, скасовані чи змінені рішення, задіяні різноманітні інші важелі владного впливу на підконтрольні об'єкти (наприклад, проведення структурних реорганізацій, кадрових змін і т. ін.)

А) так Б) ні

16. Внутрішній адміністративний контроль

А) контроль у самій системі органів виконавчої влади

Б) президентський контроль

17. Контроль з боку Президента України

А) президентський контроль Б) парламентський контроль

18. Існують такі види державного контролю: контроль з боку органів судової влади (судовий контроль), специфічний різновид контролю з боку органів прокуратури (прокурорський нагляд)

А) так Б) ні

19. Здійснюють міністерства та відомства всередині відповідної структури

А) відомчий контроль (внутрішній контроль) Б) надвідомчий контроль

20. В міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади створюються і функціонують самостійні внутрішньовідомчі контролюючі структури

А) контрольно-ревізійні підрозділи, завданням яких є перевірка фінансово-господарської діяльності підпорядкованих їм державних (казенних) підприємств, установ і організацій. Порядок організації і проведення ревізій та перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств, установ і організацій визначається інструкціями, які затверджують керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади за погодженням із Головним контрольно-ревізійним управлінням України

Б) контрольно ревізійні суди, які затверджують керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади за погодженням із Головним контрольно-ревізійним управлінням України

№ 2

1. Діяльність суб'єктів господарювання та органів управління у вигляді угод, рішень, прийнятих об'єднаннями, іншої погодженої конкурентної поведінки суб'єктів господарювання, що можуть стосуватися, зокрема, встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів, обмеження виробництва, ринків товарів, інвестицій; спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів та інші

А) суб'єкти державного контролю за узгодженими діями

Б) об'єкти державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

2. Процедури зіставлення фактичних даних про діяльність підконтрольного об'єкта з відповідними нормами, які здійснюються суб'єктом контролю з метою виявлення відхилень фактів від цих норм (контрольних відхилень)

А) контрольні дії

Б) фундаментальні характеристики державного контролю

3. Полягає в попередженні можливості зловживань у вигляді антиконкурентних узгоджених дій під час провадження господарської діяльності

А) профілактична функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

Б) інструктивна функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

4. Здійснення цієї функції дає змогу виявити і запобігти самій можливості невиконання рішення та вчинення порушення законодавства про захист економічної діяльності

А) профілактична функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

Б) інструктивна функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

5. Дана функція державного контролю за узгодженими діями може здійснюватися шляхом надання попередніх висновків та дозволу (відмови у наданні дозволу) на узгоджені ді

А) профілактична функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

Б) інструктивна функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

6. Надання попередніх висновків дає змогу оцінити правомірність запланованих узгоджених дій та необхідності отримання дозволу органів Антимонопольного комітету

А) так Б) ні

7. При виявленні неправомірної конкурентної поведінки під час розгляду заяви про дозвіл на узгоджені дії ця функція надає можливість заборонити відповідні узгоджені дії з підстав обмежувального впливу на реальний чи потенційний ринок, при здійсненні контролю виявляються не тільки недоліки, але й позитивні аспекти діяльності

А) профілактична функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

Б) інструктивна функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

8. Полягає в наданні дозволу на узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, якщо їх учасники доведуть, що ці дії сприяють: 1) вдосконаленню виробництва, придбанню або реалізації товару; 2) техніко-технологічному, економічному розвитку; 3) розвитку малих або середніх підприємств; 4) оптимізації експорту чи імпорту товарів; 5) розробленню та застосуванню уніфікованих технічних умов або стандартів на товари; б) раціоналізації виробництва

А) профілактична функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

Б) мобілізувальна функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

9. Полягає у виявленні та припиненні антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання

А) правоохоронна функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

Б) мобілізувальна функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

10. Ця функція пов'язана з притягненням до юридичної відповідальної (накладення штрафу), яка, в свою чергу, є засобом реагування держави в особі органів Антимонопольного комітету України на вчинене порушення законодавства про захист економічної конкуренції

А) правоохоронна функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

Б) мобілізувальна функція державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

11. Має за мету як виявлення необхідних умов, так і обґрунтованість підстав для прийняття рішень

А) попередній контроль Б) поточний контроль

12. Під час розгляду справи сторони мають рівні процесуальні права щодо ознайомлення з матеріалами справи (за винятком інформації з обмеженим доступом, а також інформації, визначеної відповідним державним уповноваженим, головою відділення, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розгляду справи) після одержання копії подання з попередніми висновками в справі (витягу з нього), а також мають право наводити докази, подавати клопотання, усні й письмові пояснення, одержувати копії рішень у справі (витяги з них, за винятком інформації з обмеженим доступом, а також інформації, визначеної відповідним державним уповноваженим, головою відділення, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які брали участь у справі), подавати свої міркування та заперечення

А) так Б) ні

13. Під час перегляду рішень у справах – сторони мають рівні права на оскарження рішення в порядку, визначеному законодавством

А) так Б) ні

14. Сукупність дій системи органів Антимонопольного комітету України, які стосуються перевірки й спостереження за узгодженими діями суб'єктів господарювання з метою отримання об'єктивної та достовірної інформації про стан справ у відповідній діяльності, вжиття заходів щодо недопущення негативних незворотних наслідків для суб'єктів господарювання внаслідок антиконкурентних узгоджених дій та ухвалення рішення про притягнення винних осіб до передбаченої законом відповідальності

А) принципи державного контролю

Б) державний контроль за узгодженими діями

15. Вид державного контролю характер та обсяг контрольних повноважень поділяється на

А) загальний, спеціальний контроль

Б) попередній, поточний (оперативний), наступний

16. За часом проведення контролю державний контроль поділяється

А) загальний, спеціальний контроль

Б) попередній, поточний (оперативний), наступний

17. У міністерствах і відомствах для здійснення контрольних функцій утворюють відомчі інспекції, групи; контрольні повноваження покладають також на юридичні служби та юрисконсультів

А) так Б) ні

18. Сутність міжвідомчого контролю полягає в тому, що його здійснює орган міжгалузевої компетенції за виконанням загальнообов'язкових правил, які діють у відповідній сфері

А) ні Б) так

19. Першою особливістю міжвідомчого контролю є те, що

А) він виключає підпорядкованість, тобто здійснюється органом іншої відомчої належності; коло питань, яке має право перевіряти орган міжвідомчого контролю, є вузьким, спеціальним, тобто прив'язане до завдань, які стоять перед цим органом

Б) він включає підпорядкованість, тобто не здійснюється органом іншої відомчої належності; коло питань, яке має право перевіряти орган міжвідомчого контролю є широким та не стосуються завдань, які стоять перед цим органом

20. Полягає в безпосередньому впливу контрольної системи на певний об'єкт

А) сутність регулятивної (коригуючої) функції державного контролю

Б) сутність інструктивної функції державного контролю

№ 3

1. Полягає в безпосередньому впливу контрольної системи на певний об'єкт

А) сутність регулятивної (коригуючої) функції державного контролю

Б) сутність інструктивної функції державного контролю

2. Спрямовується на те, щоб у разі виявлення розбіжностей між заданими і фактичними діями, шляхами, обраними для досягнення мети, можна було прийняти рішення, спрямоване на виправлення ситуації

А) коригуюча функція державного контролю

Б) інструктивна функція державного контролю

3. У сфері захисту економічної конкуренції загалом та узгоджених дій зокрема, такий нормативний інструмент як рекомендації Антимонопольного комітету дозволяє не притягувати до відповідальності суб'єктів господарювання, об'єднання у тих випадках, коли

А) їх ринкова поведінка хоча і містить ознаки порушення, але при цьому не завдає значних збитків суспільству чи окремим особам, а також за умови виконання рекомендацій і своєчасного припинення протиправної поведінки та вжиття усіх необхідних заходів для ліквідації її наслідків і недопущення у майбутньому

Б) їхня ринкова поведінка містить ознаки порушення, завдає значних збитків суспільству чи окремим особам, а також за умови виконання рекомендацій і своєчасного припинення протиправної поведінки та вжиття усіх необхідних заходів для ліквідації її наслідків і недопущення у майбутньому

4. Рекомендації органів Антимонопольного комітету можуть стосуватися як порушень, що тривають, так і одноразових порушень законодавства і є засобом правового врегулювання конфлікту між державним контролюючим органом та суб'єктом господарювання (об'єднанням)

А) так Б) ні

5. Державний контроль за узгодженими діями передбачає можливість виявлення фактичних підстав для притягнення суб'єкта господарювання – об'єкта контролю до відповідальності, що має відповідні витрати внаслідок застосування до нього економічних санкцій (стимулюванні суб'єкта господарювання до правомірних дій)

А) стимулююча функція державного контролю

Б) інструктивна функція державного контролю

6. Результати перевірки оформляються у вигляді довідки, яка містить юридичну інформацію про фактичний стан об'єкта контролю, наявність відхилень від вимог законодавства про захист економічної конкуренції

А) інформаційна функція державного контролю

Б) інструктивна функція державного контролю

7. Можна визначити як базові ідеї, положення, обумовлені функціями, метою і завданнями контрольної діяльності в цій сфері, які стосуються всіх напрямків діяльності контролюючих органів, визначають організаційно-правові основи їх побудови та функціонування

А) принципи здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання

Б) властивості державного контролю

8. Діяльність контрольних органів у сфері захисту економічної діяльності повинна обов'язково ґрунтуватись на засадах, закріплених законодавством. Це означає, що контроль повинен здійснюватися: а) у межах повноважень органу, який провадить контроль; б) компетентними посадовими особами; в) з дотриманням необхідної процедури; г) з дотриманням термінів контролю; д) з належним юридичним закріпленням етапів та результатів контролю

А) принцип здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання – «законність»

Б) принцип здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання – «гласність»

9. Відкритий характер здійснення контрольних дій та доведення в результаті заходів державного контролю інформації до широких кіл громадськості та зацікавлених суб'єктів

А) принцип здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання – «законність»

Б) принцип здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання – «гласність»

10. Даний принцип і полягає у широкому і регулярному інформуванні громадян, суб'єктів господарювання про діяльність органів Антимонопольного комітету, реальний стан дотримання режиму законності, що досягається за допомогою системи щорічних звітів органів Антимонопольного комітету, доступності інформації про їх діяльність, обговоренні найважливіших питань і рішень, що приймаються

А) гласність Б) законність

11. Складова частина державної діяльності, соціального контролю; спеціально-уповноважені державні органи (посадові особи); економічний характер; постійна основа; державно-владна природа, передбачає оперативне втручання уповноважених державних органів у діяльність об'єктів; можливість застосування заходів примусу у разі виявлення порушень чинного законодавства

А) проконкурентні узгоджені дії Б) властивості державного контролю

12. Передбачає попередження, виявлення і запобігання правопорушень у сфері захисту економічної конкуренції, наявність добре відпрацьованої, дієвої системи державного контролю за узгодженими діями зокрема

А) проконкурентні узгоджені дії на основі конкурентних засад

Б) ефективне здійснення регулюючої функції держави в економічній сфері

13. Особа або інституція, яка здійснює контрольні дії щодо власної діяльності або діяльності іншої фізичної чи юридичної особи, які перебувають у економічному середовищі

А) суб'єкт контролю Б) об'єкт контролю

14. Органи Антимонопольного комітету України

А) суб'єкти державного контролю за узгодженими діями

Б) об'єкти державного контролю за узгодженими діями

15. Здійснюють відповідну контрольну діяльність за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема в частині узгоджених дій, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень, зокрема, у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання

А) органи Антимонопольного комітету України

Б) об'єкти державного контролю за узгодженими діями

16. Припускає можливість, а в деяких випадках навіть обов'язковість, доведення інформації про результати контролю до відома зацікавлених осіб та відповідних органів

А) принцип здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання – «законність»

Б) принцип здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання – «гласність»

17. Даний принцип означає рівність усіх перед законом, рівність прав та обов'язків незалежно від національної, релігійної та іншої належності, службового та іншого становища, рівну відповідальність перед законом

А) принцип здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання – «законність»

Б) захист конкуренції на засадах рівності фізичних та юридичних осіб перед законом та пріоритету прав споживачів

18. Державний комітет статистики України контролює тільки порядок організації та ведення статистичної звітності міністерствами, державними комітетами та іншими відомствами. Міністерство фінансів України за допомогою Голови КРУ здійснює контроль за використанням грошових коштів, матеріальних цінностей, їх збереженням, контролює стан і достовірність бухгалтерської звітності. Вони не втручаються в інші функціональні повноваження підконтрольного органу

А) міжвідомчий контроль

Б) надвідомчий контроль

19. Діяльність уповноважених суб'єктів (державних органів і посадовців) з перевірки фактичних даних про відповідність (невідповідність) контрольованих об'єктів

формально-визначеним нормативам (стандартам), що завершується прийняттям рішення про заходи реагування, які є адекватними отриманим результатам

А) узгоджені дії Б) державний контроль

20. Співвідношенню державного контролю та державного управління (управління припускає контроль, а контроль передбачає управління) притаманна наявність такого явища як

А) правомірні узгоджені дії Б) компліментарність

№ 4

1. Припускає можливість, а в деяких випадках навіть обов'язковість, доведення інформації про результати контролю до відома зацікавлених осіб та відповідних органів

А) принцип здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання – «законність»

Б) принцип здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання – «гласність»

2. Спрямовується на те, щоб у разі виявлення розбіжностей між заданими і фактичними діями, шляхами, обраними для досягнення мети, можна було прийняти рішення, спрямоване на виправлення ситуації

А) коригуюча функція державного контролю

Б) інструктивна функція державного контролю

3. Даний принцип означає рівність усіх перед законом, рівність прав та обов'язків незалежно від національної, релігійної та іншої належності, службового та іншого становища, рівну відповідальність перед законом

А) принцип здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання – «законність»

Б) захист конкуренції на засадах рівності фізичних та юридичних осіб перед законом та пріоритету прав споживачів

4. У зверненні до органів Антимонопольного комітету України

А) заявник може подати заяву про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а відповідач раніше за інших учасників антиконкурентних узгоджених дій має право добровільно повідомити про свою участь в антиконкурентних узгоджених діях із наданням інформації, що має суттєве значення для прийняття рішення у справі або просто надати інформацію, що має суттєве значення для прийняття рішення у справі

Б) заявник може подати заяву про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а відповідач раніше за інших учасників антиконкурентних узгоджених дій немає право добровільно повідомити про свою участь в антиконкурентних узгоджених діях із наданням інформації

5. Під час розгляду справи сторони мають рівні процесуальні права щодо ознайомлення з матеріалами справи (за винятком інформації з обмеженим доступом, а також інформації, визначеної відповідним державним уповноваженим, головою

відділення, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розгляду справи) після одержання копії подання з попередніми висновками в справі (витягу з нього), а також мають право наводити докази, подавати клопотання, усні й письмові пояснення, одержувати копії рішень у справі (витяги з них, за винятком інформації з обмеженим доступом, а також інформації, визначеної відповідним державним уповноваженим, головою відділення, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які брали участь у справі), подавати свої міркування та заперечення

А) так

Б) ні

6. Під час перегляду рішень у справах – сторони мають рівні права на оскарження рішення в порядку, визначеному законодавством

А) так

Б) ні

7. Сукупність дій системи органів Антимонопольного комітету України, які стосуються перевірки й спостереження за узгодженими діями суб'єктів господарювання з метою отримання об'єктивної та достовірної інформації про стан справ у відповідній діяльності, вжиття заходів щодо недопущення негативних незворотних наслідків для суб'єктів господарювання внаслідок антиконкурентних узгоджених дій та ухвалення рішення про притягнення винних осіб до передбаченої законом відповідальності

А) принципи державного контролю

Б) державний контроль за узгодженими діями

8. Вид державного контролю характер та обсяг контрольних повноважень поділяється на

А) загальний, спеціальний контроль

Б) попередній, поточний (оперативний), наступний

9. За часом проведення контролю державний контроль поділяється

А) загальний, спеціальний контроль

Б) попередній, поточний (оперативний), наступний

10. У міністерствах і відомствах для здійснення контрольних функцій утворюють відомчі інспекції, групи; контрольні повноваження покладають також на юридичні служби та юрисконсультів

А) так Б) ні

11. Сутність міжвідомчого контролю полягає в тому, що його здійснює орган міжгалузевої компетенції за виконанням загальнообов'язкових правил, які діють у відповідній сфері

А) ні Б) так

12. Першою особливістю міжвідомчого контролю є те, що

А) він виключає підпорядкованість, тобто здійснюється органом іншої відомчої належності; коло питань, яке має право перевіряти орган міжвідомчого контролю, є вузьким, спеціальним, тобто прив'язане до завдань, які стоять перед цим органом

Б) він включає підпорядкованість, тобто не здійснюється органом іншої відомчої належності; коло питань, яке має право перевіряти орган міжвідомчого контролю є широким та не стосується завдань, які стоять перед цим органом

13. Державний комітет статистики України контролює тільки порядок організації та ведення статистичної звітності міністерствами, державними комітетами та іншими відомствами. Міністерство фінансів України за допомогою Голови КРУ здійснює контроль за використанням грошових коштів, матеріальних цінностей, їх збереженням, контролює стан і достовірність бухгалтерської звітності. Вони не втручаються в інші функціональні повноваження підконтрольного органу

А) міжвідомчий контроль Б) надвідомчий контроль

14. До міжвідомчого контролю слід віднести й Контроль з боку різних спеціалізованих державних інспекцій, служб, комісій, комітетів, управлінь тощо, які структурно входять до складу відповідних міністерств чи відомств: пожежна, санітарна, автомобільна та інші інспекції, підрозділи Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації, митної служби, управлінь цивільної авіації та ін. Згідно з наданими їм повноваженнями вони здійснюють контроль за додержанням загальнообов'язкових правил у різних сферах діяльності – промисловості, сільському господарстві, транспорті, охороні природи тощо

А) міжвідомчий контроль Б) надвідомчий контроль

15. Здійснюють органи загальної компетенції – Кабінет Міністрів України, місцеві державні адміністрації з питань господарського, соціально-культурного та адміністративно-політичного будівництва, незалежно від відомчого підпорядкування об'єктів контролю.

А) міжвідомчий контроль Б) надвідомчий контроль

16. Надвідомчий контроль здійснюють у формі перевірок (обстеження й вивчення окремих напрямів фінансово-господарської діяльності, за результатами якої складають довідку або доповідну записку), ревізій (документальний контроль фінансово-господарської діяльності, за наслідками якої складають акт), витребування звітів тощо

А) так Б) ні

17. Виконує запобіжну функцію, і зміст його полягає у виявленні й попередженні можливих негативних явищ, що можуть настати за наявності обставин, що вже існують і можуть негативно проявитися у майбутньому

А) поточний контроль Б) попередній контроль

18. Проводиться в процесі виконання управлінських рішень, поставлених завдань, взятих зобов'язань. Завдання такого контролю полягає в перевірці дотримання умов на конкретних стадіях виконання, виявленні можливих недоліків та завчасному попередженні можливих негативних наслідків неправомірних дій

А) оперативний контроль Б) попередній контроль

19. У міністерствах і відомствах для здійснення контрольних функцій утворюють відомчі інспекції, групи; контрольні повноваження покладають також на юридичні служби та юрисконсультів

А) так Б) ні

20. Першою особливістю міжвідомчого контролю є те, що

А) він виключає підпорядкованість, тобто здійснюється органом іншої відомчої належності; коло питань, яке має право перевіряти орган міжвідомчого контролю, є вузьким, спеціальним, тобто прив'язане до завдань, які стоять перед цим органом

Б) він включає підпорядкованість, тобто не здійснюється органом іншої відомчої належності; коло питань, яке має право перевіряти орган міжвідомчого контролю є широким та не стосуються завдань, які стоять перед цим органом

Завдання 4. Система захисту від недобросовісної конкуренції

Підберить до кожного визначення правильний термін.

Визначення	Термін
будь-які дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності	
відображає моральні, соціальні та економічні традиції, які існують у конкретному суспільстві, тому тлумачення цього терміна може бути різним у різних країнах	
у справах про недобросовісну конкуренцію німецькі судді посилаються на «позицію гіпотетичного доброго та законослухняного споживача або конкурента, який оцінює вплив певної дії на оточуючих»	
неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання; створення перешкод суб'єктам господарювання і підприємцям у процесі конкуренції та досягненні неправомірних переваг у конкуренції; неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці	
неправомірне використання позначень, товару іншого виробника; копіювання зовнішнього вигляду виробу; використання імені, комерційного (фірмового) найменування, торговельної марки (знака для товарів і послуг), рекламних матеріалів, оформлення упаковки товарів і періодичних видань, інших позначень без дозволу (згоди) суб'єкта господарювання, який раніше почав використовувати їх або схожі на них позначення у господарській діяльності, що призвело чи може призвести до змішування з діяльністю цього суб'єкта господарювання	
введення в господарський обіг під своїм позначенням товару іншого виробника шляхом змін чи зняття позначень виробника без дозволу уповноваженої на те особи	
є відтворення зовнішнього вигляду виробу іншого суб'єкта	

господарювання і введення його у господарський обіг без однозначного зазначення виробника копії, що може призвести до змішування з діяльністю іншого суб'єкта господарювання	
що мають охорону як об'єкти права інтелектуальної власності	
містить порівняння з товарами, роботами, послугами чи діяльністю іншого суб'єкта господарювання	
якщо наведені відомості про товари, роботи, послуги підтверджені фактичними даними, є достовірними, об'єктивними, корисними для інформування споживачів	
є поширення у будь-якій формі неправдивих, неточних або неповних відомостей, пов'язаних з особою чи діяльністю суб'єкта господарювання, у тому числі щодо його товарів, які завдали або могли завдати шкоди діловій репутації суб'єкта господарювання	
є спонукання його конкурентом іншої особи, безпосередньо або через іншу особу, до відмови від установаження договірних зв'язків із цим суб'єктом господарювання, до невиконання (розірвання) або виконання неналежним чином договірних зобов'язань перед цим суб'єктом господарювання	
є спонукання постачальника конкурентом покупця (замовника), безпосередньо або через іншу особу, до застосування постачальником до покупця (замовника) невігідних умов у господарській діяльності порівняно з цим чи іншими конкурентами покупця (замовника)	
надання або пропонування йому конкурентом покупця (замовника), безпосередньо або через іншу особу матеріальних чи інших вигод за неналежне виконання або невиконання працівником, посадовою особою постачальника службових обов'язків, що впливають з укладеного або пов'язані з укладенням між постачальником і покупцем (замовником) договору поставки товарів, виконання робіт, надання послуг, іншого договору або за неукладення договору	
є повідомлення суб'єктом господарювання, безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, робіт, послуг цього суб'єкта господарювання	

<p>відомості, пов'язані з виробництвом, технологічною інформацією, управлінням фінансами, іншою діяльністю підприємства, що не є державною таємницею, розголошення (передання, витік) яких може завдати шкоди його інтересам</p>	
--	--

Термін: недобросовісна конкуренція; «чесні звичаї»; при прийнятті рішень щодо «чесності» звичаїв; недобросовісна конкуренція проявляється через такі дії; до неправомірного використання ділової репутації відносять...; неправомірним використанням товару іншого виробника; копіюванням зовнішнього вигляду виробу; копіювання зовнішнього вигляду виробу як спосіб вчинення недобросовісної конкуренції не поширюється на виробу..; порівняльна реклама; не визнається неправомірним порівняння в рекламі...; дискредитація суб'єкта господарювання; схиленням до бойкоту суб'єкта господарювання; схиленням постачальника до дискримінації покупця (замовника); підкуп працівника, посадової особи постачальника; поширенням інформації, що вводить в оману; комерційна таємниця.

Завдання 5. Дайте відповіді на питання.

1. Поняття і сутність державного контролю.
2. Що є підставами розгляду справ про порушення у вигляді недобросовісної конкуренції.
3. Що передбачає застосування законодавства у сфері захисту від недобросовісної конкуренції.
4. Неправомірне використанням та збирання комерційної таємниці.
5. що відносять до неправомірного використання ділової репутації.
6. Інформація, що вводить в оману.
7. Що розуміють під дискредитацією суб'єкта господарювання.
8. Визначення «недобросовісної конкуренції» відповідно до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».
9. Що відносять до неправомірного використання ділової репутації.
10. Види порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

ТЕМА № 5

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА МОНОПОЛЬНИМ ЦІНОУТВОРЕННЯМ

Завдання 1. Знайдіть правильну відповідь.

1. Економічна категорія, яка обслуговує всі етапи суспільного відтворення (виробництво, розподіл, обмін і споживання) та формується під впливом

ринкових факторів попиту та пропозиції; грошове відображення вартості товару або послуги; вираження узгодженого продавцем і покупцем грошового еквівалента, який покупець згоден заплатити за переданий йому товар (роботи, послуги):

а) ціна

б) кон'юнктура ринку

2. Ціна є грошовим відображенням вартості товару лише в тому випадку:

а) коли існує рівновага між попитом та пропозицією і мають місце рівні умови виробництва та реалізації товарів, що значною мірою залежить від стану конкурентного середовища;

б) коли відсутня рівновага між попитом та пропозицією і мають місце рівні умови виробництва та реалізації товарів, що значною мірою залежить від стану конкурентного середовища.

3. Процес формування та встановлення цін на товари та послуги, який характеризується певними методами і способами встановлення цін:

а) конкуренція;

б) ціноутворення.

4. Базується на об'єктивних законах, головними з яких є закон вартості, закон попиту, закон пропозиції, закон товарно-грошового обігу, закон корисності благ:

а) ринкове ціноутворення;

б) централізоване державне ціноутворення.

5. Базується в основному на принципі витратного механізму формування ціни і здійснюється державними органами влади:

а) централізоване державне ціноутворення;

б) ринкове ціноутворення.

6. Заходи держави, спрямовані на регулювання відносин обміну між суб'єктами ринку з метою забезпечення еквівалентності в процесі реалізації національного продукту, дотримання необхідної паритетності цін між галузями та видами

господарської діяльності, а також забезпечення стабільності оптових та роздрібних цін:

- а) цінова політика;
- б) встановлення природної монополії.

7. Встановлюються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін на всі товари, крім тих, щодо яких здійснюється державне регулювання цін:

- а) вільні ціни;
- б) державні регульовані ціни.

8. Вільні ціни і тарифи встановлюються на всі види продукції, товарів і послуг, за винятком тих, за якими здійснюється державне регулювання цін і тарифів:

- а) так;
- б) ні.

9. Запроваджуються на товари, які справляють визначальний вплив на загальний рівень і динаміку цін, мають істотну соціальну значущість, а також на товари, що виробляються суб'єктами, які займають монопольне (домінуюче) становище на ринку

- а) державні регульовані ціни;
- б) вільні ціни і тарифи.

10. Державні регульовані ціни можуть запроваджуватися на товари суб'єктів господарювання, які порушують вимоги законодавства про захист економічної конкуренції:

- а) так;
- б) ні.

11. Обов'язкові для застосування суб'єктами господарювання ціни, встановлені Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень:

- а) державні фіксовані ціни;
- б) вільні ціни.

12. Відповідальність за порушення державної дисципліни цін встановлюється згідно:

а) ст. 14 Закону України «Про ціни та ціноутворення»;

б) с. 7 с Закону України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності».

13. Явище, коли різні споживачі за один і той самий товар чи послугу сплачують різні ціни і різниця в цінах не має економічного обґрунтування:

а) цінова дискримінація;

б) конкуренція.

14. Фірмі вдається встановити такі ціни, при яких весь споживчий надлишок перейде до неї:

а) цінова дискримінація I ступеня (досконала цінова дискримінація);

б) призначення різних цін одиниці товару при купівлі різної їх кількості, а саме: більш низької ціни на більшу партію товару (одиниця обходиться споживачеві дешевше).

15. Призначення різних цін на кожну одиницю продукції (продаж першого екземпляра за завищеною ціною, а продаж останнього екземпляра – за ціною, що дорівнює граничним витратам); система подвійного тарифу – оплата товару складається з двох частин: основна і додаткова (наприклад, на два взаємодоповнюючі товари), при цьому на один призначається висока ціна, на інший – низька ціна, яка дорівнює граничним витратам:

а) способи досконалої цінової дискримінації;

б) способи дискримінації II ступеня.

16. Призначення різних цін одиниці товару при купівлі різної їх кількості, а саме: більш низької ціни на більшу партію товару (одиниця обходиться споживачеві дешевше):

а) цінова дискримінація II ступеня (залежно від обсягу покупки);

б) досконала цінова дискримінація.

17. До цього типу цінової дискримінації відноситься практика продажу товару з «навантаженням», коли продавець обумовлює продаж одного продукту купівлею іншого, або так звані «блокові контракти»:

а) досконала цінова дискримінація;

б) цінова дискримінація II ступеня (залежно від обсягу покупки).

18. Коли споживачі поділяються на групи і для кожної групи встановлюється окрема ціна:

а) досконала цінова дискримінація;

б) цінова дискримінація III ступеня (за групами споживачів).

19. Встановлення різних цін і тарифів на товари і послуги для різних груп споживачів залежно від зовнішніх характеристик (фізичних і юридичних осіб, державних і недержавних підприємств, віку, статі); включення в прейскуранти, каталоги, прайс-листа заздалегідь високих цін, через що споживач, не маючи достовірної інформації, купує товар за завищеною ціною; сезонне ціноутворення (різні ціни на путівки, транспорт у час пік та у мертвий сезон):

а) досконала цінова дискримінація;

б) цінова дискримінація III ступеня (за групами споживачів).

20. Суть блокуючого ціноутворення полягає у:

а) встановленні дуже низької (часто нижче собівартості товару домінуючого суб'єкта господарювання) або дуже високої ціни, в результаті чого інші суб'єкти господарювання не можуть конкурувати і змушені залишити ринок;

б) підвищенні бар'єрів входу на ринок шляхом встановлення цін на рівні нижчому за мінімальні витрати потенційних конкурентів з метою недопущення входу на ринок нових суб'єктів господарювання.

21. Встановлення дуже низької (часто нижче собівартості товару домінуючого суб'єкта господарювання) або дуже високої ціни, в результаті чого інші суб'єкти господарювання не можуть конкурувати і змушені залишити ринок:

а) блокуючи ціноутворення;

б) хижацьке ціноутворення.

22. Угода між конкурентами щодо цін, участі в торгах, розподілі ринку, створенні дефіциту, бойкоту:

а) картель; б) вільні тарифи.

Завдання 2. Підберіть до кожного визначення правильний термін.

Визначення	Термін
сума грошових коштів, яку споживач сплачує за право володіти певним товаром або користуватися послугою	
економічна категорія, яка обслуговує всі етапи суспільного відтворення (виробництво, розподіл, обмін і споживання) та формується під впливом ринкових факторів попиту та пропозиції; грошове відображення вартості товару або послуги; вираження узгодженого продавцем і покупцем грошового еквівалента, який покупець згоден заплатити за переданий йому товар (роботи, послуги)	
під час кінцевого розподілу фонду споживання (який включає заробітну плату, пенсії, стипендії, різні види допомоги та інші доходи) роздрібні ціни визначають пропорції обміну окремих товарів і послуг на грошові доходи населення, що безпосередньо впливає на розмір реальних доходів споживачів, рівень та структуру споживання окремих соціальних груп з різним розміром грошових доходів	
процес формування та встановлення цін на товари та послуги, який характеризується певними методами і способами встановлення цін	
базується на об'єктивних законах, головними з яких є закон вартості, закон попиту, закон пропозиції, закон товарно-грошового обігу, закон корисності благ	
Базується в основному на принципі витратного механізму формування ціни і здійснюється державними органами влади	
заходи держави, спрямовані на регулювання відносин обміну між суб'єктами ринку з метою забезпечення еквівалентності в процесі реалізації національного продукту, дотримання необхідної паритетності цін між галузями та видами господарської діяльності, а також забезпечення стабільності оптових та роздрібних цін	
встановлюються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін на всі товари, крім тих, щодо яких здійснюється державне регулювання цін	
запроваджуються на товари, які справляють визначальний вплив на загальний рівень і динаміку цін, мають істотну соціальну значущість, а також на товари, що виробляються суб'єктами, які займають монопольне (домінуюче) становище на ринку	
обов'язкові для застосування суб'єктами господарювання ціни, встановлені Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень	
явище, коли різні споживачі за один і той самий товар чи послугу сплачують різні ціни і різниця в цінах не має економічного обґрунтування	

Термін: ціна, соціальне призначення цін, ціноутворення, ринкове ціноутворення, централізоване державне ціноутворення, цінова політика, вільні ціни, державні регульовані ціни, цінова дискримінація, державні фіксовані ціни.

Завдання 3. Підберіть до кожного визначення правильний термін

Мета державного регулювання цін – підвищення ефективності механізмів ринкового саморегулювання, забезпечення пріоритетів соціально-економічного розвитку суспільства. Державне регулювання цін не означає встановлення їх конкретного рівня. Йдеться, насамперед, про вплив держави за допомогою економічних методів на прийняття ринковими суб'єктами оптимальних рішень щодо цін, надання їм методологічної та методичної допомоги, розробку правових норм із ціноутворення.

Визначення	Термін
вплив держави на ринкову ціну і процес ціноутворення суб'єктів господарювання з метою здійснення кон'юнктурної та структурної політики, обмеження інфляції, сприяння ефективній конкуренції, стимулювання виробництва, його модернізації, посилення конкурентоспроможності національної економіки, забезпечення соціальної безпеки	
засоби імпоротно-експортної та митної політики (встановлення розмірів тарифів та ставок мита), засоби впливу на кон'юнктуру ринку, система оподаткування, порядок державної допомоги суб'єктам господарювання, засоби державної інвестиційної політики, державне замовлення на окремі види продукції, дотримання антимонопольного законодавства суб'єктами господарювання, недопущення їх дискримінації органами державної влади та місцевого самоврядування	
встановлення фіксованих цін (тарифів), встановлення регульованих цін (регулювання здійснюється за верхньою та нижньою межею з обмеженням окремих частин ціни), встановлення індикативних цін (також встановлення дотацій виробникам окремих видів товарів)	
встановлюються на товари і послуги, що мають вирішальне соціально-економічне значення, а також на продукцію, товари і послуги, виробництво яких зосереджено на підприємствах, що займають монопольне становище на ринку	
здійснюється шляхом проведення моніторингу вільних цін (дослідження динаміки цінових процесів на товарних ринках) та державних регульованих цін	
сума витрат суб'єкта господарювання, що пов'язані з обігом товару та здійснюються в процесі його продажу (реалізації) під час надходження від	

виробника (постачальника) на відповідний товарний ринок, та прибутку	
сума витрат суб'єкта господарювання, що пов'язані з обігом товару та здійснюються в процесі його продажу (реалізації) у роздрібній торгівлі, та прибутку	
рівень прибутковості, що визначається суб'єктом господарювання під час формування ціни	
дотримання суб'єктами ціноутворення визначених нормативними актами і документами вимог щодо формування, встановлення, змін та використання цін і тарифів на товари та послуги	
встановлення суб'єктом господарювання, що займає монополіне (домінуюче) становище на ринку, таких цін, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи до обмеження конкуренції, або до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, а також до застосування різних цін без об'єктивно виправданих причин, що призвело або може призвести до недопущення, усунення чи до обмеження конкуренції, або до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку	

Термін: державне цінове регулювання, адміністративні методи державного регулювання цін, державні фіксовані та регульовані ціни і тарифи, державне спостереження у сфері ціноутворення, постачальницько-збутова надбавка (постачальницька винагорода), торговельна надбавка (націнка), норматив рентабельності, державна дисципліна цін, монополіне ціноутворення, економічні методи державного регулювання цін.

Завдання 4. Дайте відповіді на питання.

1. Як називається економічна категорія, що обслуговує всі етапи суспільного відтворення (виробництво, розподіл, обмін і споживання) та формується під впливом ринкових факторів попиту та пропозиції.
2. Сутність соціального призначення цін.
3. Процес ціноутворення та системи ціноутворення.
4. Вільні ціни.
5. На які товари запроваджуються державні регульовані ціни
6. Державні фіксовані ціни.

7. В якому законодавчому акті встановлюється відповідальність за порушення державної дисципліни цін.
8. Типи цінової дискримінації.
9. Суть блокуючого ціноутворення.
10. Відповідно до ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» що визнається зловживанням.
11. Що є інституціональною формою олігопольної змови.
12. Мета державного регулювання цін.
13. Головні завдання державного регулювання цін.
14. Методи державного регулювання цін.
15. Спеціальні законодавчі акти державного цінового регулювання в Україні.
16. Які інструменти застосовують при державному регулюванні цін і тарифів.
17. Торговельна надбавка (націнка).
18. Норматив рентабельності.
19. Державна дисципліна цін.
20. Державна інспекція України по контролю за цінами.
21. Монопольне ціноутворення.
22. Дискримінаційна ціна.
23. Способи завищення цін (тарифів).
24. Державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції у сферах природних монополій.
25. Технологія виявлення монопольної ціни.

ТЕМА № 6
РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРИРОДНИХ
МОНОПОЛІЙ

Завдання 1. Знайдіть правильну відповідь.

1. Особливістю природних монополій є:

а) постійні високі витрати, через які неефективно виробляти невеликі обсяги продукції кількома виробниками;

б) постійні низькі витрати, через які ефективно виробляти невеликі обсяги продукції кількома виробниками.

2. Сфера діяльності, де в результаті природних, технологічних та інших умов виключається або обмежується можливість існування конкуренції:

а) природна олігополія;

б) природна монополія.

3. Виробництво в умовах природної монополії має важливу технологічну особливість, що визначає її економічну ефективність:

а) для нього характерне істотне зниження витрат на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва;

б) для нього характерне істотне збільшення витрат на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва.

4. Послуги, що виробляються суб'єктами природних монополій:

а) можуть бути замінені у споживанні іншими послугами, у зв'язку з цим, ефективнішою виявляється не конкуренція виробників (як в інших галузях), а відсутність конкуренції і монополія одного товаровиробника;

б) не можуть бути замінені у споживанні іншими послугами, внаслідок чого ефективнішою виявляється не конкуренція виробників, як в інших галузях, а відсутність конкуренції і монополія одного товаровиробника.

5. Спеціальним інструментом для регулювання діяльності суб'єктів природних монополій є Закон України:

а) «Про природні монополії»;

б) «Про захист економічної конкуренції».

6. Суб'єкти природних монополій:

а) можуть вчиняти дії, які призводять або можуть призвести до неможливості виробництва (реалізації) товарів, щодо яких здійснюється регулювання відповідно до Закону України «Про природні монополії», або до заміни їх іншими товарами, не однаковими за споживчими характеристиками;

б) не можуть вчиняти дії, які призводять або можуть призвести до неможливості виробництва (реалізації) товарів, щодо яких здійснюється регулювання відповідно до Закону України «Про природні монополії», або до заміни їх іншими товарами, не однаковими за споживчими характеристиками.

7. Стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами монополій не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги):

- а) природна монополія;
- б) досконала конкуренція.

Завдання 2. Дайте відповіді на питання.

1. Сутність природної монополії як об'єкта державного регулювання.
2. Законодавство України про природні монополії.
3. Спеціальний інструмент для регулювання діяльності суб'єктів природних монополій.
4. Які дії не можуть вчиняти суб'єкти природних монополій.
5. В яких сферах відповідно до Закону України «Про природні монополії» регулюється діяльність суб'єктів природних монополій.
6. Механізм державного регулювання природних монополій.
7. Суміжні ринки, що регулюються відповідно до Закону України «Про природні монополії».
8. Національні комісії з регулювання природних монополій.
9. Суб'єкт природної монополії.
10. Причини існування природної монополії.
11. Визначення «природної монополії» відповідно до Закону України.

12. Основні інструменти державного впливу на функціонування ринків природної монополії.

ТЕМА № 7

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Державний орган із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності.
2. Кому підконтрольний та підзвітний АМК України.
3. Чим обумовлені особливості спеціального статусу Антимонопольного комітету України.
4. На підставі якого законодавства Антимонопольний комітет України здійснює свою діяльність.
5. Основне завдання АМК України.
6. Повноваження АМК України.
7. Які повноваження має АМК України у сфері здійснення контролю за узгодженими діями, концентрацією.
8. Які повноваження має АМК України у сфері здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції
9. Які повноваження має АМК України у сфері формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції, нормативного і методичного забезпечення діяльності Антимонопольного комітету України та застосування законодавства про захист економічної конкуренції.
10. З якою метою створюється Громадська рада.
11. Якими законодавчими актами у своїй діяльності керується Громадська рада.
12. Основні завдання Громадської ради.
13. Які права має Громадська рада.

14. На яких засадах члени Громадської ради здійснюють свою діяльність.
15. Який характер мають рішення Громадської ради.

ТЕМА № 8

МІЖНАРОДНА МЕРЕЖА З ПИТАНЬ КОНКУРЕНЦІЇ (ММК)

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Для чого створена ММК.
2. Сфера діяльності ММК.
3. На яких проектах зорієнтована діяльність ММК.
4. Коли розпочала свою діяльність ММК.
5. Основні функції ММК.
6. В якому році увійшла Україна до складу ММК.
7. За яким принципом побудована діяльність ММК.
8. Які компетенції Керуючої групи.
9. Конференції ММК.
10. Які робочі групи створені у рамках ММК.

ТЕМА №9

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА РОЗВИТКУ (ОЕСР)

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. В якому році створена ОЕСР.
2. Головні напрями діяльності ОЕСР.
3. Статистичні дані ОЕСР.
4. Чи надає фінансування ОЕСР.
5. Вищий орган ОЕСР.
6. Спеціалізовані комітети ОЕСР.
7. Як фінансується ОЕСР.

8. Співробітництво між Україною та ОЕСР.

9. Експертний огляд ОЕСР.

ТЕМА № 10

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В КРАЇНАХ ЄС

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Основні адміністративні об'єднані моделі конкурентних відомств світу.
2. В чому різниця між моністичной та дуалістичной адміністративной моделью.
3. Принципи антимонопольної політики ЄС.
4. Основа європейського конкурентного законодавства.
5. Перехресний контроль.
6. Мета антимонопольної політики Німеччини.
7. Антимонопольна політика Франції.
8. Антимонопольний орган ЄС.
9. Регулювання яких сфер діяльності здійснює Європейська комісія .
10. Особливості конкурентного законодавства в країнах ЄС.

Індивідуальна наукова робота

Метою індивідуальної роботи є поглиблення і закріплення теоретичних знань з дисципліни та набуття студентами вмінь пов'язувати свої знання з практикою. Виконання індивідуальної роботи дає змогу здобувачу вищої освіти навчитися самостійно використовувати та узагальнювати теоретичні положення та інформаційні матеріали, формувати власні погляди стосовно невирішених проблем та обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на їх розв'язання.

Основними етапами виконання індивідуальної роботи є:

1. Вибір теми та визначення завдань дослідження.
2. Добір та вивчення літературних джерел.
3. Складання плану роботи.
4. Написання та оформлення індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота включає три розділи: теоретична частина, тестове завдання та словник термінів.

Теоретична частина передбачає науково-дослідну роботу, яка складається з таких етапів:

- визначення проблеми (наукового питання) дослідження та її актуальності;
- укладення картотеки й оформлення бібліографії з теми, вибраної для дослідження;
- критичний аналіз публікацій з теми дослідження;
- вивчення й аналіз нормативно-правових документів, що регламентують відповідний напрямок дослідження;
- розробка робочої гіпотези дослідження. Характеристика сфери використання та оцінка значущості (теоретичної та прикладної) очікуваних результатів досліджень;
- визначення структури дослідження, послідовності його проведення, методів аналізу зібраних матеріалів.

Підготовка індивідуальної роботи розпочинається з добору й вивчення літературних джерел і складання бібліографії. Методика опрацювання літератури залежить від характеру досліджуваної проблеми та індивідуальних особливостей студента. Спочатку доцільно ознайомитися з основною літературою (підручники, монографії, теоретичні статті), потім – з нормативними документами (указами Президента України, законами України, постановами Кабінету Міністрів України тощо). Особливу увагу слід приділити

періодичним виданням, в яких публікуються аналітична інформація та результати наукових досліджень.

Попереднє вивчення літературних джерел є підґрунтям для складання плану індивідуальної роботи. Він має включати в себе: вступ, три логічно пов'язаних між собою розділів, які дають змогу розкрити тему, висновки.

План теоретичної частини індивідуальної роботи наведено нижче.

План теоретичної частини індивідуальної роботи

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Сутність поняття, історичний аспект (або світовий досвід) розвитку ...

РОЗДІЛ 2. Нормативно-правова база регулювання

РОЗДІЛ 3. Світовий досвід правового регулювання конкуренції та перспективи його впровадження в Україні...

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

У вступі розкривають актуальність теми, дають оцінку сучасного стану досліджуваної проблеми з посиланням на певні літературні джерела, визначають мету і завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження.

У першому та другому розділах роботи слід висвітлити стан розробки наукової проблеми у вітчизняній та науковій літературі з точки зору особливостей та відмінностей, етапів становлення та розвитку, категорійного апарату щодо об'єкта досліджування.

У другому розділі мають бути посилання на конкретні нормативно-правові акти. Розділ може будуватись за двома принципами:

- дослідження нормативно-правових актів і за результатами аналізу – висвітлення проблем по досліджуваному питанню;
- аналіз проблем по досліджуваному питанню з підтвердженням висновків посиланням на нормативно-правові акти.

У третьому розділі слід обґрунтувати перспективи впровадження в Україні світового досвіду правового регулювання конкуренції.

У висновках стисло підсумовують результати дослідження. Тут містяться висновки й пропозиції, що показують, якою мірою досягнуто мету дослідження та вирішено завдання, поставлені у вступі.

Написання тексту індивідуальної роботи здійснюється через систематизацію та обробку зібраних матеріалів по кожному розділу плану. На цьому етапі узагальнюються теоретичні положення, обґрунтовуються висновки та пропозиції, розробляється ілюстративний матеріал. Після необхідних доповнень та уточнень здійснюється остаточне оформлення роботи.

Результати науково-дослідної роботи по теоретичній частині слід представити на 20-25 сторінках комп'ютерного тексту, а саме: вступ – 1-2 стор., розділ 1 – 7-8 стор., розділ 4 -5 стор., розділ 3 – 7-8 стор., висновки – 1-2 стор., список використаних джерел – 1,5 стор.

Написання тексту індивідуальної роботи здійснюється через систематизацію та обробку зібраних матеріалів по кожному розділу плану. На цьому етапі узагальнюються теоретичні положення, виконуються певні розрахунки, обґрунтовуються висновки та пропозиції, розробляється ілюстративний матеріал. Після необхідних доповнень та уточнень здійснюється остаточне оформлення роботи.

Тестова частина. На основі теоретичного матеріалу індивідуальної роботи складаються 20 тестів (одне питання, два варіанта відповіді: вірне (позначається) та невірне), з обов'язковим посиланням на текст роботи (вказати номер сторінки роботи). Обсяг тестового завдання роботи – 1-2 стор.

Словник термінів. На основі теоретичного матеріалу індивідуальної роботи складаються 20 термінів з поясненнями (які були використані в теоретичній частині роботи), з обов'язковим посиланням на текст роботи (вказати номер сторінки роботи). Обсяг словника термінів – 1-2 стор.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ

Індивідуальна робота має бути написана українською мовою й правильно оформлена. Текст роботи має розміщуватися з одного боку аркуша паперу. Шрифт – Times New Roman. Розмір шрифту – кегль 14. Береги: зверху та знизу – 2 см, зліва – 3 см, справа – 1 см. Міжрядковий інтервал – 1,5.

Роботу комплектують у такій послідовності: титульний аркуш (титул), теоретична частина (зміст, вступ, основна частина, висновки, список літератури), тестова частина, словник термінів.

Нумерація сторінок має бути наскрізною: номер сторінки проставляють арабськими цифрами у її правому верхньому кутку, проте на титульному аркуші (перша сторінка роботи) номер сторінки не проставляють.

Розрахунки, які наводяться в тексті, доцільно давати у вигляді таблиці, дані якої мають бути обов'язково проаналізовані в роботі. Кожна таблиця мусить мати заголовок, який відображає її зміст. Нумерація таблиць здійснюється таким чином: над заголовком пишуть слово «Таблиця» та її порядковий номер. Номер таблиці складається з номера розділу та, через крапку, порядкового номера таблиці в даному розділі. Наприклад: Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу. Якщо таблиця має продовження на наступній сторінці, то пишуть: Продовження табл. 2.1. Ілюстративний матеріал у формі схем, діаграм, графіків тощо оформляється таким чином: під ілюстрацією пишуть слово «Рисунок» і проставляють номер, який складається з номера розділу та, через крапку, порядкового номера ілюстрації у даному розділі. Наприклад: Рисунок 2.1 – перший рисунок другого розділу. У тексті обов'язково мають бути зроблені посилання на джерела, з яких були запозичені цифрова інформація і цитати, наведені в індивідуальній роботі. Посилання на джерела рекомендується здійснювати за допомогою квадратних дужок, в яких проставляються порядковий номер джерела зі списку використаної літератури та відповідна сторінка. Наприклад: [8, с. 12].

Список використаної літератури складають у такій послідовності:

1. Укази Президента України.

2. Закони Верховної Ради України.

3. Постанови Кабінету Міністрів України.

4. Доповіді та виступи керівників держави.

5. Спеціальна література з теми індивідуальної роботи (за прізвищами авторів книг, брошур, статей, назвами збірників в алфавітному порядку).

Додатки до індивідуальної роботи оформляються таким чином: посередині сторінки з великої букви пишуть слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Послідовність розміщення додатків визначається черговістю посилань на них у тексті роботи. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Індивідуальна робота має бути зброшурована і подана на кафедру в установленій термін. Вона розглядається науковим керівником, який визначає оцінку у балах.

Теми індивідуальної наукової роботи

1	Відповідальність за порушення конкурентного законодавства
2	Державне регулювання природних монополій в Україні
3	Державний фінансовий контроль
4	Еволюція законодавчих вимог щодо конкуренції
5	Конкурентні відомства світу
6	Особливості розгляду справ з окремих видів порушень конкурентного законодавства
7	Загальна характеристика основних порушень законодавства про захист економічної конкуренції
8	Шляхи захисту від недобросовісної конкуренції та санкції за її вчинення
9	Сучасні заходи протидії контрабанді
10	Центр комплексних досліджень з питань антимонопольної політики
11	Антимонопольна політика
12	Основні моделі ринків з огляду на пропозицію та ціноутворення
13	Система конкурентного права

14	Світовий досвід правового регулювання конкуренції
15	Правове регулювання конкуренції на національному та міжнародних рівнях
16	Взаємодія країн СНД у питаннях реалізації конкурентного законодавства
17	Державний контроль у сфері економічної конкуренції в країнах ЄС (порівняльний аналіз)
18	Державний контроль у сфері економічної конкуренції Франції
19	Державний контроль у сфері економічної конкуренції Німеччини
20	Державний контроль у сфері економічної конкуренції США
21	Антимонопольне законодавство Великобританії
22	Державний контроль у сфері економічної конкуренції Японії
23	Державний контроль у сфері економічної конкуренції Китаю
24	Державний контроль у сфері економічної конкуренції в країнах Азії (порівняльний аналіз)
25	Макроекономічні показники конкурентоспроможності України
26	Україна в глобальних економічних рейтингах
27	Монополізація економіки України
28	Природні монополії в країнах ЄС
29	Особливості регулювання діяльності суб'єктів природних монополій в Україні
30	Становлення системи конкурентного законодавства України
31	Державний контроль за митною службою України
32	Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції
33	Конкурентні відомства світу
34	Особливості розгляду справ з окремих видів порушень конкурентного законодавства
35	Удосконалення інформаційно-аналітичної діяльності в органах державної влади

36	Огляди ОЕСР законодавства і політики у сфері забезпечення економічної конкуренції в Україні
37	Національна конкурентна політика
38	АМК України
39	Розгляд справ, пов'язаних із порушенням конкурентного законодавства в Україні (звітний період)
40	Контроль концентрації та узгоджених дій суб'єктів господарювання
41	Співпраця АМКУ з міжнародними організаціями, що займаються захистом чесної конкуренції, та органами інших юрисдикцій, до повноважень яких належить захист чесної конкуренції
42	Управління регульованими секторами економіки в Україні
43	Антиконкурентна державна допомога
44	Світові моделі організації державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання
45	Американські та європейські школи дослідження економічної конкуренції
46	Захист підприємців України від несприятливої іноземної конкуренції
47	Сутність та форми прояву конкуренції на ринку сільськогосподарської продукції України
48	Сутність та форми прояву конкуренції в промисловості України
49	Антимонопольне регулювання ринків послуг
50	Державне регулювання конкурентного середовища окремих товарних ринків
51	Оцінка конкурентного середовища

Література

1. Дуцька А. Конкурентні відносини в економіці країн Європейського Союзу / А. Дуцька // Вісник КНТЕУ. – 2015. – № 4. – С. 14-29.
2. Бакалінська О. О. Конкурентне право : навч. посібник / О. О. Бакалінська. – К. : КНТЕУ, 2010. – 387 с.
3. Бакалінська О. О. Правове регулювання добросовісної конкуренції в Україні : монографія / О. О. Бакалінська. – Київ : НДІ приват. права і підприємництва імені Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2014. – 373 с.
4. Біла-Тіунова Л. Р. Адміністративна відповідальність за порушення антимонопольного законодавства України : монографія / Л. Р. Біла-Тіунова, К. В. Бондаренко, В. Р. Кравець. – Одеса : Фенікс, 2011. – 214 с.
5. Господарське процесуальне право України : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. Д. Чернадчук, В. В. Сухонос, В. П. Нагребельний, Д. М. Лук'янець ; за заг. ред. В. Д. Чернадчука. – Суми : Унів. кн., 2006. – 330 с.
6. Державне антимонопольне регулювання : підручник / В. Д. Лагутін, Ю. І. Боровик, О. В. Вертелева [та ін.] ; за ред. В. Д. Лагутіна. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 480 с.
7. Державне управління в Україні : навч. посібник / під заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 266 с.
8. Державне управління і менеджмент : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / [Одінцова Г. С. та ін.] ; заг. ред. Г. С. Одінцова. – Харків : ХарПІ УАДУ, 2002. – 492 с.
9. Журик Ю. В. Антимонопольно-конкурентне право України : навч. посібник / Ю. В. Журик. – К. : Центр учбової літ., 2011. – 272 с.
10. Лук'янець Д. М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми розвитку : монографія / Д. М. Лук'янець. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 220 с.
11. Конкурентне право України : навч. посібник / [О. О. Бакалінська, О. В. Безух, О. В. Кологойда та ін.]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 380 с.
12. Прокопов О. А. Історія розвитку та механізм подальшого вдосконалення

конкурентної політики України / О. А. Прокопов // Економічний вісник. — 2014. — № 11. — С. 14–19.

13. Прокопов О. А. Світовий досвід використання програмно-цільових інструментів щодо підвищення конкурентоспроможності національної економіки на міжнародному ринку інформаційних послуг / О. А. Прокопов // Зовнішня торгівля: право та економіка. — 2012. — № 4(63). — С. 51-61.

14. Муравйов В. І. Право Європейського Союзу : підручник / В. І. Муравйов. — К. : Юрінком Інтер, 2011. — С. 704.

15. Антимонопольний комітет України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт / Корпорація Софтлайн (Україна) — Мова укр. — Режим доступу : <http://www.amc.gov.ua>.

16. Про Антимонопольний комітет України : закон України від 26.11.1993 р. №3659-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. —1993. — № 50. — С. 472.

17. Про захист від недобросовісної конкуренції : закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 36. — С. 164.

18. Про захист економічної конкуренції : закон України від 11.01.2001 р. № 2210-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 12. — С. 64.

19. Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» [Електронний ресурс] / указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

Навчальне-методичне видання

**ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ
КОНКУРЕНЦІЇ:**

методичні рекомендації для практичних занять і самостійної роботи
здобувачів вищої освіти ступеня «магістр»
спеціальності 073 - «Менеджмент»

281 - «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання

Укладачі:

Крилова Ірина Георгіївна
Христенко Ольга Андріївна
Іванківська Юлія Віталіївна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 2,0.

Тираж ___ прим. Зам. № ___

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе,9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013